

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

Jaunimo Metai

Gegužė - May 6, 1966

Nr. 52

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

1916-1966

Nebeužtvenksi upės bėgimo — išpranašavo poetas ir tautos dainius Maironis. Jokios kliūtys, jokios užtvaros nebesulaikė ir aušros spindulių, besiskleidžiančių į lietuvių sąmonę, į ryžtą atstatyti laisvą ir nepriklausomą Lietuvą.

Tai laikotarpis, kuriame subrendęs tautos vadų nusistatymas pražydo Vasario 16 Akto, tuo laisvės žiedu, kurį teko dar apginti geriausių tautos sūnų gyvybės auka. Tai laikotarpis, kuris įpareigojo tą laisvės žiedą palaikyti gyvą, ugdant valstybinės tvarkos ir prisiimtų įsipareigojimų dvasią.

Sunkūs, ne visuomet laimingi pirmieji valstybinio gyvenimo žingsniai. Bet tai buvo pradžia su visomis istorinei pradžiai skiriamais laimėjimais ir nepasisekimais. Tai buvo pradžia, kurioje upės bėgimas ieškojo platesnės, gilesnės ir pašalinių įtakų nevaržomos tėkmės.

Toji tėkmė išsivystė pirmojo laisvo gyvenimo dešimtmetyje, pavirtusi plačia, gyva, kūrybinga tautine srove. Prasidėjo laikotarpis, iškėlęs tautos reikalus pirmoje vietoje.

Kai kalbame apie Nepriklausomos Lietuvos švietimo, kultūros, žemės ūkio, pramonės, prekybos, uostų ir miestų bei visų kitų laisvam kraštui prideramų sričių plėtotę, mintys grįžta į tą laikotarpį, kuris žymimas visokieriopos pažangos ženklais.

1936 metais pasirodo pirmieji audros ženklai. Neužilgo netenkame Klaipėdos. Lenkai pareikalauja atidaryti demarkacijos liniją. Pagaliau, vėl netenkame nepriklausomybės pasauliniam karui įsiliepsnojus, bolševikų hordoms paglemžus Lietuvą.

Nauja banga, karo ir okupacijų pasekoje, įsilieja į gausią, veiklią ir Lietuvos rūpesčiais gyvenančią Amerikos lietuvių šeimą. Naujomis jėgomis, visų lietuvių patirtim ir gera valia vadovaujantis, neužsnūstama prie gedulu perrištos vėliavos, bet visu įtempimu dirbama tautiniam atsparumui ir nepriklausomybės idėjai. Visų tautiečių mintys, troškimai ir darbai susilieja tos idėjos vaivorykštėje.

Penkių dešimtmečių tautos gyvenimo eiga neliko tolimu ir svetimu mirazu Dirvai. Per tų penkių dešimtmečių laikotarpį ji nenukrypo iš kelio, kurį nubrėžė tautinės ir valstybinės idėjos šulai ir tos srovės veikėjų darbai.

Ateina naujas lietuvių gyvenimo epizodas. Jį ženklina Jaunimo Metai. Ne iškilmių džiaugsme esmė. Esmė, kad prasidėjęs sąjūdis leidžia tikėtis, jog bus kam pavaduoti pavargstančias rankas ir protus, kad bus kam tęsti neužbaigtą Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo darbą.

Tomis viltimis ir Dirva žengia į šeštąjį savo gyvavimo dešimtmetį.

50 METŲ UŽSIENIO POLITIKOS

DIRVOS ISTEIGIMAS SUTAPO SU DIDESNIO LIETUVIŲ SUSIDOMĖJIMO UŽSIENIO POLITIKOS PROBLEMOMIS PRADŽIA. — PLATESNĖS DISKUSIJAS ŠIUO KLAUSIMU IŠKĖLĖ PATI ISTORIJO EIGA: DIDŽIŲJŲ EUROPOS IMPERIJŲ SUBIRĖJIMAS IR WILSONO PASKELBTAS TAUTINIO APSISPRENDIMO PRINCIPAS, SUSILAUKĖS VISUOTINO PRIPAŽINIMO. — KARŠCIAUSIAI GINČYTASI TADA, KADA BŪTA PASIRINKIMO. — 1924 METAIS PASIGIRDO DAR TEBETĖSIAMOS MELIODIJOS.

vytautas meškauskas

1916 metai pagimdė ne tik DIRVĄ, kie privertė tautiečius daugiau domėtis ir savo krašto užsienio politikos problemomis. Amerikoje atsidūrusius skatino prezidento Wilsono paskelbtas principas: "Every people has a right to choose the sovereignty under which they shall live." Tuo pat laiku Europoje jau trečius metus besitęsias karas leido spėti, kad jo gale Lietuva turės bent tokią savivaldybę, apie kurią dar prieš du tris metus mažai kas net slaptai svajojo. Deja, tai kiek primena ir dabartinę situaciją, kada ir mūsų tarpe yra pažiūros, kad Lietuva dar ilgai turės gyventi komunistinių valstybių tarpe. Ir tada lietuviai gyvenę Rusijoje, kaip po metų parodė Petrapilio seimas, sunkiai norėjo sutikti su visiškai nepriklausomybės mintimi, o vokiečių okupacijoje atsidūrę galvojo apie atskiros valstybės atstatymą daugiau ar mažiau Vokietijos imperijos ribose. Net ir Amerikoje vėliau tapęs Lietuvos finansų ministru ir profesorium Albinas Rimka samprotavo, kad visiškai nepriklausomybė kažin ar būtų pakeltina našta lietuvių tautai dėl didelių išlaidų ... diplomatinio korpuso išlaikymui. Pikta likimo ironija norėjo, kad ta 'nepakeliama našta' pergyventų visas kitas mūsų valstybės institucijas ...

Laimė tolimesnė istorijos raida Lietuvą stačiai stumė į visiškai nepriklausomybę ir kartu patiekė galvosūki, kaip, sykį ją gavus, ją toliau išlaikyti. Iš pradžių nebuvo kito pasirinkimo kaip tik gintis nuo kaimynų lenkų, bolševikų, ir vokiečių (bermontininkų) užmačių.

Tiesa, kaip parodo visa eilė paskelbtų atsiminimų, ir tada rasti galima buvo gudriau pasielgti. Pavyzdžiui, kiek

ankstėliau sudarant tautos sutartį iš bolševikų būtų galima daugiau išsiderėti negu tuos 3 milijonus aukso rublių. Pasiskubinę estai ir latviai gavo daugiau. Gudresnė kariuomenė vadovybė gal, rasi, būtų galėjusi apsaugti nuo lenkų Vilnių.

Tačiau didesnio pasirinkimo galimybės prasiėjo tik su Klaipėdos krašto atgavimu. Kaip žinia, vadinamoji ambasadorių konferencija dėsė su to krašto perdavimu Lietuvai, norėdama ta proga privesti prie Lietuvos Lenkijos santykių sunormavimo ir sąjungos. Sukilimas irodė, kad epocha, kada telegramomis iš Paryžiaus galima buvo tvarkyti ir Rytų Europos reikalus jau buvo pasibaigusi ir prasidėjo nauja pokario situacija. Tai padarė reikalingi geresnių formalų perdavimo sąlygų.

Prasidėjus deryboms, krašte kilo reikalavimų nenusileisti jokiam diplomatiniam spaudimui ir priešintis Tautų Sąjungos 1923m. gruodžio 17 d. tam reikalui sudarytai komisijai, su amerikiečiu Norman Davis priešakyje.

1924 m. vasario 7 d. Šaulių Sąjungos pirmininkas prof. V. Krėvė Mickevičius tos sąjungos organe Trimite pasiekė str., kuriame teigė:

"Argi neaišku prie ko vėl ves mus Tautų Lygos komisija ... mums bus įpirštas naujas Hymanso projektas, tik jau be Vilniaus -- ir tai bus Lietuvos nepriklausomybės galutinis palaidojimas. Nepraslinks nuo dienos Klaipėdos klausimo galutinio sprendimo dviejų trijų mėnesių, kaip vieni (Lietuvos inteligentų) priversti bus bėgti iš Lietuvos, gelbėdami savo gyvybę, kiti bus ištremti, išvežti už Lietuvos-Lenkijos sienų...Kad iš pusės mūsų vyraujančių srovių,

vytautas meškauskas

stovinčių valstybės priešakyje būtų tinkamas pasiryžimas žūt būt ginti Lietuvos nepriklausomybę, aš visai netikiu. Bet ir jie turėtų pagalvoti apie tai, kad kraštas vėliau ar anksčiau sužinos teisę ir skaudžiai atkeršins...Būdėkime. Tėvynė pavojuje."

Už kelių dienų tas pats Krėvė Mickevičius, kalbėdamas Šauliuose Nepriklausomybės Šventės proga taip išdėstė mūsų užsienio politiką:

"Lietuva todėl tokioje sunkioje padėtyje (nėra Vilniaus, dėl Klaipėdos ginčai) atsidūrė, kad turi daug draugų" -- Francija, Italija, Latvija, Tautų Sąjunga, kurių sąžiningumu, teisingumu, patikėta daugiau, negu savo jėgomis, tai viena. Antra, iš pat pirmųjų valstybės susikurimo dienų bloga mūsų diplomatų politika, visą viltį dedanti konferencijomis, Tautų Sąjungai ir nesirūpinimas vidaus pajėgos didinimu. Tautų Sąjunga mums tik kenkė, reikia pagaliau jos atsikratyti.

Reikalinga kitokia, kiton pusėn nukreipta mūsų užsienio politika.

Mums reikia dėtis su Rusija ir Vokietija, kurios suinteresuotos Lietuvos nepriklausomybės palaikymu. Vokietija supranta, kad jai Klaipėda niekai, o Lietuvai viskas.

Rusija turi turėti artimiausią kelią į Europą, o jis eina per Lietuvą -- tai čia Vilniaus atvadavimo kelias. Baisu gal krikščionimis katalikams dėtis su liuteronais vokiečiais ir bedieviais bolševikais rusais, už tai geriau su katalikais lenkais, bet visa tauta prieš tą. Vokietija neliks visą laiką tokioje padėty, ji nu-

sikratys Versalio sutartis -- tai neturės reikšmės ir Lietuvos, remiantis Versalio sutartimi padarytos sutartys. Kad to nesulauktumėm, turime betarpiu su nurodytomis valstybėmis padaryti sutartis. Klaipėdos komisija nieko gero Lietuvai neduos. Iš jos galima tikėtis tik naujo Hymanso projekto ir gal aršesnio. Vienok tauta vistiek sužinos, jeigu bus bandoma apeiti slaptais keliais jos valią ir susidėti su Lenkija. Ji prie to neprileis. Hymanso projektą bomba atmetusi, (Čia Krėvė turėjo galvoje pasikėsimą prieš min. pirm. E. Galvanauską)".

Daug blaivesnę pažiūrą pareiškė prof. A. Janulaitis. Lietuvos Žinių 1924 m. kovo 19 d. Nr. aprašyta to profesoriaus paskaita Kaune apie santykius su rusais. Profesorius tada buvo Tautų Sąjungai remti draugijos pirminku. Janulaitis dėstė, kad "komunistinė Rusija skelbia tautų apsisprendimo obalsius, bet tai daranti veidmainiškai. Ištikrųjų Rusijos komunistai esą priešingi tautų apsisprendimui, nes jie įsako kitų tautų komunistams 'sukilti' ir paskui jiems ateina į pagalbą ir patenkina savo agentų 'reikalavimą' prisidėti prie Rusijos. Kuomet 1920 m. bolševikai neva sutikę išeiti iš Vilniaus ir palikti tenai lietuvius, tuomet būvusi bolševikų prirengta raudonoji divizija Lietuvai užimti po to, kaip bus Varšuva jų užimta.

Tarp Rusijos ir Lenkijos esąs reikalų priešingumas, todėl mes lietuviai galim naudotis šitu priešingumu savo apsigynimui nuo Lenkijos. Bet savo politiką mes turim remti savo pajėgimos ir visuomet turėti omenyje Rusijos komunistų imperialistinę politiką ir jų politikos nedorus metodus.

Po prelegento kalbėjo V. Krėvė-Mickevičius įrodinėdamas, kad Rusijos komunistams gali rūpėti Baltijos uostai kaip Revelis (Talinas), Ryga, Liepojus ir todėl iš Rusijos gali būti pavojus tik Estijos ir Latvijos nepriklausomybei. O kadangi tarp Vokietijos ir Rusijos visuomet buvęs interesų priešingumas ir taip gali būti ateity, todėl reikalingas esąs tarp jų dviejų valstybių Lietuvos barjeras ir jam jokio pavojaus nei iš Rusijos, nei iš Vokietijos

DIRVĄ SKAITAU NUO PIRMOJO NUMERIO

Albina Melinienė, gyvenanti Clevelande, mums rašo: "Dirvą skaitau nuo pat jos pirmojo numerio, išskyrus 8 mėnesius, kada lankiausi Lietuvoje. Bet 1923 m. sugrįžus į Clevelandą vėl pradėjau Dirvą skaityti ir iki šiai dienai su ja nesiskiriu. Linkiu jai gyvuoti dar kitą pusę šimto metų".

nesą. Todėl reikalinga susitarti su Rusija veikti iš vien, tuomet mūsų bijosianti Lenkija ir visa Antante, tik tokiu būdu mes apginsim Klaipėdą ir be susitarimo su rusais mes be abejonės Vilniaus neatgausime."

Taip atrodė pirmosios didžiosios diskusijos dėl Lietuvos užsienio politikos. Jose išryškėjusios meliodijos su tam tikrais nukrypimais ir prisitaikymais prie lai-

ko buvo girdimos vėliau (K. Škirpos idėja dėtis su vokiečiais karui prasidėjus) ir net dabar (A. Gurecko sumanymas ieškoti glaudesnio sąlyčio su satelitais ir tokiu būdu eiti prie didesnės tautinės nepriklausomybės atstatymo). Kitko sunku ir tikėtis, nes politika yra galimybių išnaudojimo menas. Jos teisingumas ar neteisingumas priklauso nuo susidariusių galimybių ir momento įvertinimo.

SVEIKINIMAI DIRVAI SUKAKTIES PROGA

Dirvos sukaktis tebūna paskata jos leidėjams, redaktoriams ir bendradarbiams nepavargstamai talkininkauti lietuviškiosios išeivijos visuomenei! Sunkus darbas, asmeninė auka ir didelė kantrybė laikraštį atvedė dailian, tiesian ir milžiniškos reikšmės kelian. Linkint ilgo amžiaus laikraščiai ir jo darbuotojams, nepamirštame reikšti ir gilią padėką už neišsemiamą kantrybę, nesibaigiantį rytą, blaiviai minti.

Vytautas Volertas,
JAV LB Tarybos Prezidiumo
Pirmininkas

Abejoju, ar susidarys galimybės atvykti į sukaktvinį minėjimą, tai noriu dabar DIRVOS redakciją pasveikinti sukaktvine proga ir palinkėti sėkmės ateičiai. Su gilia pagarba,

Kęstutis Paulius Žygas,
Lietuvių Studentų S-gos CV pirm.

Jūsų redaguojamos DIRVOS auksinės sukakties proga jaučiame išskirtinę pareigą pasveikinti Jus ir Jūsų asmenyje visus DIRVOS bendradarbius.

Tautos likiminę kovą kiekvienas laikraštis, gavinęs tos kovos dvasią, yra nepakeičiamas veiksnys. Gyvajam tautos organizmui jis yra virtęs taja kūno arterija, išnešiojanti tautinę gyvybę po visus pasaulio kampus. Ir juo labiau toks laikraštis, kaip DIRVA, kuris šiais metais mini savo gyvavimo penkių dešimtų metų sukaktį.

Šia reta proga Pedagoginis Lituanistikos Institutas DIRVAI reiškia ir padėką už parodytą dėmesį lietuviškajam švietimui, ir suteiktą ir už teiksimą pagalbą Instituto siekiamiems tikslams įgyvendinti.

Linkėdami DIRVAI antros auksinės sukakties, Instituto vardu

Domas Velickas,
Direktorius

Aleksandras Dundulis,
Lektorius Tarybos
Sekretorius

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA-

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Leroux Blackberry Brandy 5th — 3.69
2. Imported 80 proof Scotch whiskey 5th — 3.98
3. Canada Dry Vodka 80 proof 5th — 2.98
4. Wisnowa Cherry Liqueur 5th — 3.39

5. Import. German May Wine 5th — 0.98
6. Import. French Napoleon Vermouth 5th — 1.19
7. Riccadona Vermouth 30 oz. Botl. — 1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina; tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

ŽVILGSNIS Į ATEITĮ PRO AUKSINĘ SUKAKTĮ

Sukaktį ir jų minėjimų mūsų gyvenime tikrai netrūksta. Vienos jų siauresnės, kitos platesnės. Vienos natūralios, plačiau išsivysčiusios, kitos reikšmės darbų ar laimėjimų. Kitos neretai rengiamos, atrodo, tik šiaip sau ir kartais sudaro išpūdį, jog jų griebiamasi, kada nebėra iš viso kas kita beveikti. Gražu praeitį prisiminti, bet nepraktiška ir net žalinga joje sustingti ir tik ją viena tegyventi nebesidomint, kas darosi aplinkui ir tai šiuo pačiu metu.

Šiandien mūsų prisimenama Dirvos auksinė sukaktis yra visiškai kitokio pobūdžio, negu čia pabaigoje buvo užsiminta. Čia turime reikalą su labai reikšmingu ir įtakingu mūsų politinio, kultūrinio, visuomeninio ar kaip jį bepavadinysime gyvenimo faktoriu — laikraščiu, kuris drąsiai išsilaikė penkiasdešimt metų ir su nemažesniu ryžtu žengia į antrąjį savo amžiaus pusšimtį. Mums patiems apie jo reikšmę ir vaidmenį kalbėti ne tik nepatogu, bet nėra nė reikalo. Atmetus dalį sukuriantį komplementų, be kurių paprastai neapsieinama panašiomis progomis ir jausmo pakilime, vis dėlto lieka nemaža įtikinančios tiesos, išreikštos šioje pat Dirvos laidoje jos artimųjų draugų ir bičiulių sveikinimuose ir sukuriantiniuose straipsniuose. Šia proga norėčiau pro auksinę sukaktį mesti trumpą žvilgsnį į artimiausią ateitį ir pasvarstyti, ko mes joje norėtume ir turėtume siekti.

Visi gerai žinome, kad lietuviškosios periodinės spaudos amžius apskritai nėra taip jau per daug žilas, kadangi ir pirmasis laikraštis Ausra (nuskaitant ankstyvesnių, skirtų grynai religinei misijai) pasirodė vos prieš aštuoniasdešimt trejus metus. Tos spaudos eilėnėms lietuviškosios spaudos būdavo dažniau dygliais, negu rožėmis klotas. Gyvenimo nepastovumas, svetimųjų priepaaidas, neretai savųjų nesidomėjimas, sunkokas bendradarbių surankiojimas, skaitytojų stoka, vadovybės nepatyrimas ir savaime tinkamos vietos tarp kitų nesuradimas ir t.t. — tai buvo priežastys, dėl kurių visa laiką mūsų spaudos istorikas vis turėdavo prailginti mirusių lietuviškųjų laikraščių sąrašą. Antra vertus, jeigu kuriam laikraščiu pavykdavo geriau įsitvirtinti ir savo amžių dešimtmėčiais paženklininti, skaitančioji visuomenė su džiaugsmu pripažindavo, jog tiek išsilaikęs laikraštis yra ir geroje rankose ir gerame kelyje. Dieve, padėk jam ir toliau tęsti jo steigėjų šviesiuosius užsimojimus ir atstovauti mūsų patriotinės visuomenės dalies nuotaiką bei valią. Tokia pirmutinė mintis kyla šios Dirvos sukuriantis akivaizdoje.

Gyvenimas yra nuolatinis veržimasis į nežinomą ateitį, kartu stropiai budint ir nuolat rengiantis, kad toji ateitis nebūtų nei nepalanki nei netikėta. Praeitį žvelgiame, norėdami iš jos pasimokyti. Ir jeigu čia sutarsime, kad kiekviena generacija turi savo uždavinį ir pareigą, tai čia pat turėsime pripažinti, jog prieš mus sekusi savo sukaupę atliko: ji Dirvą sukūrė, įstatė į gerą vėžes, sustiprino ir perdavė dabartinei generacijai ją toliau puoselėti, stiprinti, pagal kintančio gyvenimo jai statomus reikalavimus tobulinti

ir savo ruožtu palaipsniui perduoti ateinančiai generacijai, dabartiniam mūsų jaunimui. Mes darome visa, ką išmanome ir pajėgiame. Jeigu išvados ir nėra tokios, kurios visu 100% mus pačius patenkintų, tai vis dėlto pažangą įžiūri ir svetimi amerikiečiai, nagrinėdami svetimkalbių laikraščių reikalus. Bet mūsų eilės natūraliai retėja, negrįžtamai amžinybės iškeliausias tiek daug spaudos ir rašto žmonių. Kita dalis iš aktyvaus spaudos darbo pasitraukia kitais motyvais. Gyvenimiškos tikrovės kietumas diktuoja reikalą grąžinti visus pasitraukusius. Grąžindamiesi ir grįždami turėtume susitikti kur nors pusiauoklyje, nes ir vieni ir kiti darome klaidų, nes ir vieni ir kiti negalime visą laiką būti visiškai neteisūs. Savos spaudos išlaikymas yra tiek svarbus, kad mes šiandien ir ateityje nebegalime nesisieloti tada, kada pajėgūs mūsų žmonės pasilieka greta laikraščio ir neįsijungia į talką jam.

Negrįžtamai iškeliausias į jį pakaitalas turėtų ateiti iš dabartinio mūsų jaunimo. Kaip mes to betrokštume, kaip mes to besiektume, kaip mes to besistengtume, vis dėlto tasai jaunimas irgi turėtų parodyti daugiau domėjimosi savo lietuviškąja spauda. Jeigu ne tiek pat, tai bent nemažiau, kiek to paties jaunimo dalydžiai domisi sportu, muzika, daina ir šokiais. Bent dalis turėtų daugiau įsitraukti į gilesnį lietuviškosios grožinės literatūros pažinimą, ją pažinus daugiau, netenka abejoti, atsiras daugiau ir tokių, kurie ryšis savo paties kūrybiniais polinkiais jį turtinti. Juk ir sportininkai ne iš karto ėmė rungtis P. Amerikoje ir Australijoje. Dalis turėtų daugiau įsitraukti į spaudos darbą. Ir prie didžiausių pastangų pradžia bus kukli. Bet geri norai, kantrūs darbas ir patvarumas gali ne vienam praskinti kelią į nuolatinį reikimąsi lietuvių periodinėje spaudoje. Panašiai kaip dainininkai dainavo ar šokių šokėjai ilgokai reikėsi daugiausia savo aplinkumoje, kol pagaliau prasidėjo didžiulės ir masinės tų dalykų šventės. Tuščiai nuskambės mūsų deklamacijos apie jaunimą ir jo gražią ateitį bei kilnią misiją dabartinius senius pakeisti, jeigu tas jaunimas tik gros, šoks ir dainuos. Iniciatyva turi ateiti iš paties jaunimo ir tai tol, kol per daug neišretėja eilės tų, kurie šia linkme pasinešusiam jaunimui gali patalkininkauti, dalydamiesi savo patirtimu.

Jokiam lietuviškam laikraščiu egzistuoti sąlygos nėra lengvos. Ne kitokios jos ir Dirvai. Jai reikalinga kiek galint daugiau draugų ir bičiulių, kurių niekada nebus per daug ir kurių surasti nėra jau taip lengva. Kas gi jie? Tai visi tie laikraščio skaitytojai, kurie laikraštį priima šiek tiek šilčiau, negu prekę, gaunamą už sumokėtos prenumeratos kainą. Visi tie, kurie džiaugiasi laikraščio pasisekimais ir padeda jam išgyventi sutinkamus sunkumus. Visi tie, kurie ne tik skaito laikraštį, bet ir padeda formuoti jo turinį. Todėl norėtume, kad Dirvą ne tik paskaitytumėte, bet ir laikais redakcijai savo nuomonę pareikštumėte. Nevisada jūsų nuomonė sutaps su redakcijos nuomone, bet visados drįskite

JUBILIEJUS! --

KAS JIS MUMS?

V. RASTENIS

JUBILIEJAUS žodį mūsų kalbon atnešė iš Romos per Krokuvą Lietuvon atėjusioji, lotyniška ir lenkiškai kalbėjusioji religija. Bet ir Romoj tas žodis buvo atėjūnas, su religija — ar gal net ir anksčiau — atkeliavęs per Graikiją iš žydų šalies, Izraelio žemės.

Anų laikų žydai, išsivada- vę iš Egipto vergijos ir atga- vę savo "žadėtąją žemę", atpraktudavo keturias- dešimt devynerius — at- seit, septynis kartus po se- ptynerius — metus ir kiek- vienus penkiasdešimtuosius skirdavo visiškai poilsui ir džiūgavimui. Tais metais nei sėdavo, nei piaudavo, nei netgi vien iš saulės ma- lonės prinokusių vynuogių nerinkdavo, ir paleisdavo visus vergus, o patys išstisus metus džiaugsmingai puo- taudavo.

Linksmųjų metų pradžia skelbdavo šaukiai, trimi- tuodami Avino rago trimi- tais. Avino rago trimaitis tų laikų žydų-hebrajų kalba vadinosi j o b e l. Mano- ma, kad tokį trimaitis ap- skelbta džiūgavimo metą dėl to ir graikai ėmė vadinti j o b e l a i o s, o lotynai — j u b i l a e u s.

Taigi, jubiliejus — džiū- gavimo ir puotavimo metas. Bet dabar jo niekur, net ir šių dienų Izraeli, nebėr to- kio, koks buvo kadaise. Iš- laikėm savo gyvenimo tvar- karaštį septynių dienų sa-

ją pareikšti. Jos pareikšimas pagyvens laikraštį. Dirva taps jums artimesnė, nes patriotinė jos linija reikš ir jūsų tokį pat balsą.

Grįžkime prie prenumerato- rių. Jie vaizdžiai tarant, yra laikraščio šaknys, kurios teikia medžiagines sultis, išlaikančias laikraščio kamieną. Nektart esame pastebėję ir pabrėžę, jog didžioji dalis naujųjų pre- numeratorių Dirvai ateina tik senųjų paveikti. O iš visur su- plaukiančios žinios liudija, kad Dirva turi daug daugiau skai- tytojų, negu prenumeratorių. Atseit, nemaža skaito Dirvą, skolindamiesi ją iš kitų. Tokie skaitytojai naudojami laikraščio teikiamu dvasiniu kapitalu, nors ne visada ji materialiai paremia. Bet didelė dalis tokių tik skaitytojų Dirvai ir jos ve- damai linijai pritaria. Belieka tik jie įtikinamai paskatinti, kad taptų Dirvos prenumera- toriais. Štai kodėl tas nuolati- nis kreipimasis į prenumera- torius, kad jie padėtų kelti laikraščio tiražą. O su tiražo pakėlimu sustiprėtų medžia- giniai pagrindai, teigiamai pa- veikdami pirmoje eilėje paties laikraščio turinį. Gal tada ga- lėtume honoraru atsilyginti nuolatiniam Dirvos bendra- darbiams, kurie ligi šiolie au- kodamiesi stiprina kelius tarp Dirvos ir jos ištikimųjų rėmė- jų širdies. Gal tada galėtume efektyviau paveikti ir į jauni- mą, kad jis didesne sparta at- rastų takus į spaudos darbą. Gal tada galėtume pradėti pre- mijomis kelti laikraščio turinio lygį ir aktualumą. Syarbiausia, tiražo pakėlimas ne tik padidintų laikraščio svorį, bet ir moraliai sustiprintų tuos, ku- rie savo darbu, protu ir min- timis laikraštį išneša ant savo pečių.

Per penkiasdešimt metų Dir- vai nevisada saulė švietė. Bu- vo ir ūkanotų dienų. Buvo ir nelengvų metų. Keitėsi laikai. Keitėsi žmonės. Bet Dirva pa- siliko viena ir ta pati: savo na- šiu derliumi turtinanti lietu- vių išeiviją, tuo pačiu ir visą lietuvių tautą, visomis išga- mis siekiančią savo gimtajai žemei laisvės. Lygiai tokią pat Dirvą įsivaizduojame ir atei- tyje, šiandien pro jos auksinę sukaktį žvelgdami.

Aleksas Laikūnas
Vilties Draugijos
Pirmininkas

DIRVOS redaktoriai

KAZYS S. KARPIUS
1917-1948 m.

VINCAS RASTENIS
1948-1951 m.

BALYS GAIDŽIŪNAS
1951-1962 m.

JONAS ČIUBERKIS
nuo 1962 m.

laiko atkarpa prasidėjus. Ne todėl, kad pamirštumėm, o greičiau todėl, kad vos tesuspėjam atitrūkt kokią popietę ar vakarą nuo vis skubiu, neatidėtinų seiy-piūčių. Pabandytum dabar pajubiliuot, kaip anų laikų izraelitai — būtu pasukutinis ne tik jubiliejus, bet ir dienos paskutinės.

Ir Dirvai — tik iš penktojo į šeštąjį dešimt- metį jau įžengus, ir tai tik priešokomis patirmituojam ir padžiūgaujam. Viešoio visuomeninio darbo suka- tys šiais laikais, vietoj siūlę pasilsėt, dar kiekiau spau- džia ilgint žingsnį. Nebe po- ilsio ir nebe nerūpestingo džiūgavimo metas šių lai- kų tokios sukaitytis. Tai ir jubiliejus vardas joms menkai betinka. Da- bar joms tiksliau tinka ki- tas lotyniškas pavadinimas — r e k o l e k c i j a.

Pažįstam tą žodį dau- giausia tik iš religinės prak- tikos, kaip pavadinimą tam tikrų apmąstymų ir susi- kaupimo seansų, pavyz- džiui, velykinės išpažinties besirengiant. Bet r e c o l l e c t i o lietuviškai reiškia — v e l s u r i n k i m a s. Atseit, daugiau-ma- žiau išsibarsčiusių, bent kiek pakrikusių, atsipalai- davusių dalykų — taigi ir minčių, užsimojimų, planų, pasiryžimų — surinkimas atgal, tampresnė "krū- von". Tai net ir "savęs į rankas paėmimas": valios sukaupimas, apmąstyta s pasiryžimų atnaujinimas.

Šia prasme mūsų viešųjų visuomeninių darbų suka- itys yra — bent turi būti! — ne tiek jubiliejai, kiek re- kolekijos: susikaupimas ir žvilgsnis ne tik ir ne tiek ties praeitais, kiek ties ateinančiais dešimtme- čiais.

"Auksinė" Dirvos suka- tis mums — žada ne tiek augsaburniškai girti jos penkių dešimtmečių poetiš- kai metaforinį auksingumą, kiek ryžtis iliedint tolesnia- jan ios kelian t i k r o a o k s o. — tegu ir popie- rinii, bet teisėtu aukso re- prezentantų pavidalu. Ne kad ii "anksu spindėtų", o tesėtų atlikt uždavinį.

K o k i u ž d a v i n j ? Tai irgi ne tiek jubiliejis- kas, kiek kolekijos rei- kalingas klausimas.

Dirvos steigėjas tą užda- vinį jai paskyrė prieš 50 metų: būti "lietuvių tau- tiškos srovės laikraščiu". Ir buvo. Ir yra. Ir bus.

Bet vistiek Dirva, kaip ir beveik kiekvienas su gyve- nimu bežengias laikraštis, antrajam savo gyvavimo dešimtmety jau buvo kiek kitokia, negu pirmajam, ir trečiajam, kiek kitokia, ne- gu antrajam... Šiandien Dirva tebėr "lietuvių tautiš- kos srovės" laikraštis, bet kaip ryškiai ji kitokia, negu buvo prieš 50 metų! Todėl, kad ir visuomeninės srovės, neišskiriant nei tautiškosios besivadinančiųjų, gy- vena. O tai reiškia — kinta. Nesgi net upės — tai nusenka, tai gaivališkai patvinsta, kartais net kitas vagas prasiplauna, o ką be- kalbėt apie gyvenančių, iš- einančių ir ateinančių nau- jų žmonių visuomenines "sroves"! Net dogmatiš- kiausie kraštututinuose i s i k a u s c i u s i o s, dešimtme- čiams slenkant, įgyja nebū- tų ir anksčiau nenumatytų bruožų.

Nauji bruožai — nei ne- laimė, nei yda, j e i g u jais apsiireiskia kultūrėji- mas, taurejimas, akiračio

VILTIES Draugijos pirmininkai

JUOZAS J. BACHUNAS
1951-1959 m.

DR. JUOZAS BARTKUS
1959-1961 m.

DR. V. L. RAMANAUSKAS
1961-1965 m.

ALEKSAS LAIKŪNAS
nuo 1965 m.

plitimas, mąstymo brandu- mas. Buvo — regis, sąžini- gai bei pusėtinai sėkmingai — stengiamasi puoselēt Dirvą taip, kad ji būtų der- lingas plotas auginti kaip tik tokiems "lietuvių tautiš- kos srovės" bruožams.

Bū d i n g i a u s i a s, tiesiog pagrindinis bruožas, pasiro- dęs šios srovės veide prieš šešetą dešimtmečių, dar Vilties — laikraščio, ne da- bartinės Dirvos leidyklos — laikais, yra jau Kudirkos Varpe ir Basanavičiaus Aušroj sėtos ir daigintos pastangos — tautišką sro- vę suprasti p l a č i a i: iš įvairumų susivienijančių ir vienybėj tebeįvairių.

(Nukelta 14 psl.)

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

BALIAUS PRAKALBA
IŠ TOLO

Jeigu mūsų spaudos istorikai nieko daugiau nebeatras, tai pats pirmasis laikraštis lietuvių kalba pasaulyje teks laikyti "Nusidawimai Dieva Karalystėje". Tokio įdomaus ir giliai mistinio vardo periodinis leidinys pasirodė 1823 metais Mažojoje Lietuvoje, prof. Vc. Biržiškos spėjimu, Kalnininų parapijoje. Deja, jis bene dviem numeriais teėjo tik ligi sekančių metų. Paties laikraščio egzempliorių jokiuose archyvuose dar neužtikta, ir taip ligšiol vis negalim sužinoti, kokie nusidavimai anais laikais dėjosi Dievo karalystėje.

Bet jau žymiai, ir tai labai žymiai geriau nusidavė antram seniausiam lietuvių laikraščiui pasaulyje. 1832 metais, -- taigi, prieš 134 metus! -- pradėtas Tilžėje ir tuoj perkeltas į Karaliaučių pasirodė kitas laikraštis truputį ilgesniu vardu -- "Nusidawimai apie Ewangelios Prasiplatinimą tarp Žydų ir Pagonų". Kaip rodo pavadinimas, laikraščio pasikirtis buvo gerokai siauresnė, bet jam sekėsi eiti ilgą laiką, tarkim, mėnesiniu žurnaliuku, vėliau vis po keletą kartų per metus, galiausiai nors kartą, kol pražilęs veteranas sustojo Pirmojo Pasaulinio Karo laikotarpiu.

Tad šis periodinis leidinys be pertraukos išsilaikė apie 85 metus, -- rekordas, kokio dar nėra sumušęs joks kitas lietuviškas laikraštis pasaulyje. Tokio gražaus amžiaus jam pasisekė pasiekti gal dėl to, kad buvo atsidavęs kilniai idėjai ir rėmėsi pastoviais dvasiniais principais.

Protestantų misijom praplatinę Ewangeliją tarp žydų ir pagonų mažlietuviai anuomet sudėdavo per 2000 brangių vokiškų

BRONYS RAILA

markių kas mėnesį. Tas markes misijom jie dėjo ir dėjo, kai tuo tarpu lietuviybė nuo Karaliaučiaus ligi Tilžės vis silpo ir silpo. Todėl nenustabu, kad įžymus mažlietuvių veikėjas Ansas Bruožis Nusidawimus, šį seniausią ir pas-

pusėjus, kai šviesuomenei ir net muzikėliams vien religinės lietuviškos literatūros nebeužteko, vėl nelaimė: caras uždraudė lotynišką raides! Mažlietuviai nedarė didelio fetišo iš raidžių formos, Gotiška rašyba tiko jų lietuvių kalbai neblogiau už lotynišką. Bet didlietuviai, Rymo bažnyčios šalininkų įtakoje, iš to padarė didžiausią fetišą, -- ir kaip ilgai, kaip užsispyrusiai! Tautiniam savitumui ir priešrusiškos rezistencijos dvasiai sustiprėti tai gal turėjo kiek poveikio, bet už tat žiauriai nukentėjo lietuviškos raštyjos ūgis.

Kai pradėdant Aušra, reikėjo spausdinti naujus ir tikrai tautinius laikraščius, tai Didžiojoje nebebuvo nei užtenkama slapų lotyniškų spausdintuvų, nei galimybų redakcijoms išsilaikyti. Ir vėl reikėjo keltis į Mažąją -- į Tilžę, aplink Bitėnus ir pan. Tokiom įnamiškom sąlygom sukurti bei išlaikyti labai gerus ir pastovius laikraščius nebuvo galima nė svajoti. Jų amžius ne-

Nepriklausomoje Lietuvoje mes turėjom jau daugybę laikraščių, kurių vienas kitas dar buvo pasiskolines savo prieškarinį vardą. Bet šiaip jau jie gimė, kaip grybai po lietaus, ir krisdavo, kaip pageltę rudens lapai. Gal geresni mūsų spaudos istorijos žinovai pataisys mano klaidą, bet neprisimenu nė vieno laikraščio ar žurnalo, kuris tuo pačiu pavadinimu būtų pastoviai ėjęs nuo 1918-20 ligi 1940 metų (bene arčiausiai prie rekordo gal buvo "Lietuvos Žinios"). Tas nuolatinis gimimas -- mirimas ir keitimas neleido susidaryti spaudos pastovumo ir tęstinumo tradicijai, o kuriam laikraščiui ar žurnalui virsti galinga tautine, intelektualine bei kultūrine institucija.

Amerikoje, kur visuomeninis ir politinis gyvenimas tekėjo normalia vaga laiko pasikeitimuose, kur per šimtą metų nebebuvo nei perversmų, nei vietinių karų, nei priešišveržimų, lietuvių imigrantai turėjo geresnių galimybių savo spaudos pastovumui išlaikyti. Ir tikrai, šiandien čia turime dar keletą laikraščių, maždaug pastoviai ėjusių per pusę šimtmečio ir ilgiau. Dažnokai keisdavosi jų leidėjai, periodiš-kumas, kai kada pati kryptis, jau nekalbant apie redaktorių ir svarbesniųjų bendradarbių sąstatą, bet bent vardas pasilikdavo tas pats.

Dirva yra viena iš to nedaugelio, sulaukusi subrendusios damos amžiaus, vis gyva, moderniška ir šiuo metu išeinanti pasaulin pasizmonėti dažniau, negu kūdikystės ir jaunystės amžiuje. Ir krypties daug nekeitusi, vis atsiremama padoriais tautiečiais -- katalikais ir laisvamaniais, kur tik jie moka susieiti ant bendrųjų tautinių interesų pagrindo.

Šios sukakties proga aš nenoriu siųsti jubilieit jokių sveikinimų ir linkėjimų. Ir be to jaučiuos jį pakankamai gerbiau ir mylįs, nors sakoma, kad moterims niekada nenusibosta vis naujas meilės žodžių pakartojimas. Pagaliau, savo jausmuose aš jai "prisipažįstu" jau beveik per 15 metų, gana pastoviai, tik retkarčiais, kaip kiekvienoje geroje šeimoje -- prasta, pasikivirčydama ir pasimušdama. Vis dar kartojų savo meilės priesaikas, atiduodamas jai daugiau negu reikia laiko ir širdies ir taip pat užregistruodamas savo rekordą: dar jokiam kitame lietuviškame laikraštyje tiek ilgai ir kantriai nesubendradarbiavęs...

Gražiausių sveikinimų ir linkėjimų tegu per balių jai pasakys kiti augsaburniai. Tik patarčiau jais netikėti. Baliai pasibaigus, po visų jautriausių pareiškimų, svečiai išsiskirstys kas sau namo ir galvų daug nebelaužys. O leidėjams ir ypač redaktoriams (beigi mums, vadinamiems bendradarbiams) kitą rytą vėl po senovei reikės plušti, erzintis ir kankintis, kaip galus su galais suvesti, ką ir kaip parašyti, kad gerbiamajam skaitytojui nuo žiovalio paskutinis žandikaulis neišsinarintų.

Jei sveikinimuose ir linkėjimuose būtų nors kiek teisybės ir sveikos nuovokos, tai tautinė Amerikos lietuvių visuomenė jubilieit išteiktų kuklią dovaną, sakysim, po tūkstantį dolerių už kiekvienus išgyventus metus. Su tokia 50 tūkstančių jubiliejine dovana mūsų senmergė galėtų dailytis naujo jaunikio -- išsigrąžinti iš oro ir gerokai pasipūsti iš vidaus.

Tik čia man ir vėl prisimena klaidpėdėtis Ansas Bruožis su savo nitromis mintimis apie pirmųjų Nusidavimų misionierių. Jei Evangelijos praplatinimui tarp mūsų pačių heretikų ir pagonų mes lyg niekur nieko kasmet metame daugiau nei dešimtis tūkstančių dolerių, o kartais kokio įmantraus kaprizo dingstimi net šimtus tūkstančių, kaip į balą, -- tai žinoma, viskas darosi tam, kad tautinės minties laikraštis ir toliau skirstų, kaip senas įprotis skatiku tarnautų lietuvių visuomenės reikalams, Ačiū labai!

STASYS SANTVARAS

LIETUVA

Pražyde lelijų žiedai,
Plūduriuoją ant ežerų, —
Padangę padrikę debesys šilko skarų
Ir sielų įrėžti buvimo randai...

Girdžiu, tartum širdį, tave —
Tu prarasta, o mylima! —
Ir plazda, kaip drobė, mano sapnų toluma,
Ir liejasi ilgesio upė srove...

Geidžiu apkabinti krantus,
Kur degė jaunystės žalia,
Kur krovės per amžius tavo nedalios dalia,
Kur dūsauja Nemunas mano platus...

Pro tolių regiu, tu žengi —
Pavargę nuo skausmo veidai!
O motin, graži man tu, kaip lelijų žiedai,
Kaip saulė padangių juodam prieangui!...

toviausią lietuvišką laikraštį, pagaliau labai pagrįstai paskelbė esant žalingu lietuvių, kadangi jis reiškė, kad Prūsų lietuvių buvo raginami daugiau domėtis bei rūpintis žydų ir pagonų, o ne savo tautinės dvasios reikalais.

Jeigu įsūsausys, brangūs Amerikos lietuvių, būtų kiek imlesnės, iš šio mūsų žurnalistinės praeities pavyzdžio jūs labai muzikaliai išgirstumėt tas pačias gaidas ir pajustumėt lygiai tokia pat tikrovę, kur link vairuojasi didelė dalis Amerikos lietuvių spaudos, dvasinių institucijų ir misijonieriškų užsimojimų. Skirtumas tik tas, kad įvairiom kiliomis misijom ir jų vykdytojam Amerikos lietuvių visuomenė sudeda toli gražu ne tik po 2000 dolerių kas mėnesį...

JUBILIEJUS -
KAS JIS MUMS?

(Atkelta iš 3 psl.)

Ne visada vienodai vešliai ir ne visada aiškiai tiesiai sekėsi tokį tautiškos srovės supratimą auginti tiems ar kitiems jo skelbėjams, užsimojusiems ir apsiėmusiems stoti tokios srovės avangarde. Ne kasdien ir Dirvai vienodai gerai bei teisingai sekėsi su tuo auginimu. Nes įvairybėse dažnai yra daugiau energijos stumtis vieniems nuo kitų, negu trauktis darnon; daugiau užsidegimo išjungt ir pašalint, negu teiktis.

Viešpataujant Lietuvoj svetimai, Lietuvos dar taip neseniai ir taip ryškiai siektiems bei nepamirštiems idealams priešingai valiai, lietuvių minčių, jausmų ir siekimų tolesnė eiga laisvai ir viešai tegali vyksti svetur. Ji ir vyksta čia, sąmonėj ir veiksmuos mūsų -- visų tu lietuvių, kurių tautinės gyvybės dar nėra užslėgusi iš svetimos aplinkos užslenkanti abejingumo agonija. Ir iš tautinio gyvenimo veteranų, ir iš ten gyveniman atėjusių ar ateinančių jaunųjų susidaro šių dienų "lietuvių tautiška srovė". Ji nėra ir negali būti visai tokia pati, kaip prieš 50 metų. Ne vien mūsų Dirvos plotais ji teka.

Mačiusi gyvenime šalta ir karšta, Dirva -- kaip išmanydama ir tesėdama -- stengias ir stengsis būt ne išimtinis, o greičiau pavyzdinis "sklypas" plačios tautiškos srovės drėkinamiems ir medžiams, ir atžalynams augt. Nes tik toks uždavinys vertas vargo tam kuklaus masto būriui iš lietuvių tautiškos srovės, kuris yra apsiėmęs nešti nelengvą našą -- kelti Dirvos derlingumą pinigų, darbu ir mintimis.

Devynioliktam šimtmečiui į-

bdavo ilgas, dažnai mainėsi ir redaktoriai, ir leidėjai, ir patys laikraščio pavadinimai. Nedaug kas pasikeitė ir Didžiojoje, "didžiojo Rusijos brolio globojamoje" Lietuvoje, kai lotyniškų raidžių uždraudimas pavyko panaikinti. Nauji laikraščiai dygo, mėnesiniai, savaitraščiai ir net dienraščiai, bet kiek paėję sustodavo, ir vėl gimdavo kiti naujai vardais.

Jei šiuos mūsų spaudos etapus keičiai bruožais čia prisiminiau, tai dėl to, kad kaip ir dažnas laikraštiniųkas, aš jaučiu ypatingą pagarbą ir stačiai išgyvenu gilią nostalgiją laikraščiams, kurie yra seni ir ilgai ėjo nesustodami.

Amerikoje dar yra laikraščių, pradėtų leisti prieš beveik porą šimtą metų ir tebeinančių. Europoje, senos kultūros tautose šen ten tebėra laikraščių, tuo pačiu pavadinimu leidžiamų per dar ilgesnį laiką. Tai nereiškia, kad jie vis tokie pat, kaip leidėjų ir pirmųjų redaktorių buvo sumanyti. Jei nori likti gyvas ir reikalingas, jei nesutinka mirti natūralia mirtimi, kaip mūsų Mahanojaus "Saulė" prieš daugiau nei dešimtmetį, laikraštis turi eiti ir eina su laiku, su gyvenimu (anot Bačinio), su visais naujais jo reikalais ir rūpesčiais, su besikeičiančiom dvasinėm, intelektualinėm ir politinėm madom, su visom naujom sąlygom ir naujais skaitytojais.

Nuoširdžiai dėkoju už pakvietimą būti "Dirvos" auksinės sukakties komiteto nariu. Nors savaime nesijaučiu tos garbės nusipelnęs, bet mielai sutinkiu įeiti į sakytą komitetą.

Linkėdamas "Dirvai" būsime pusšimtyje metų ir toliau geriausios kloties, reiškiau tikrą pagarbą ir lieku Tamstų

A. Gerutis

SVEIKINIMAI DIRVAI
SUKAKTIES PROGA

Dirvai švenčiant 50 metų amžiaus sukaktį, nuoširdžiai sveikinu jos leidėjus, redaktorių, skaitytojus ir rėmėjus. Jie visi yra šio svarbaus Amerikos ir užsienio lietuvių visuomenei įvykio dalyviai, nes savo proto, pritarimo ar pinigų įnašais yra išugdę Dirvą ligi jos dabartinio aukšto lygio ir auksinės sukakties.

Kame yra šios gražios šventės reikšmė, kas suteikia jai pažibos? Atskirų žmonių gyvenime tam tikro kad ir didelio amžiaus pasiekimas savaime dar nesudaro ypatingo nuopelno. Svarbu, kaip žmogus savo ilgą gyvenimą yra gyvenęs, ką gera yra nuveikęs, kurių teigiamų pėdsakų yra palikęs savo aplinkumoje. Juo labiau toks nuopelnas mastas yra taikomas laikraščiui, kurio uždavinys yra teikti žinių, atstovauti teisingus principus, formuoti viešąją nuomonę.

Dirva šį uždavinį atlieka sėkmingai. Ji yra tiek žinių šaltinis, tiek liberalinės pasaulėžiūros ir lietuviškos tautinės minties reiškėja. O svarbiausia -- Dirva kelia savo balsą už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ir palaiko mūsų emigracijos nusistatymą atmesti kompromisus lietuvių tautos laisvės problemoje.

Einant žinomu posakiu spauda yra, greta didžiųjų valstybių, taip pat politinė galybė. Šiandieną šis apibūdinimas yra virtęs banalia bendrybe, tačiau glūdi vienas nebanalus dalykas. Būtent, civilizuotos, didžiosios valstybės, galybės politika privalo būti aiški. Lygiu būdu svarbiosios spaudos politinė linija, ideologija, nuomonės turi būti aiškios. Ir taip yra ne tik dėlto, kad žodžio laisvė, vienas pagrindinių civilizacijos gėrių, teturi prasmės, jei ji panaudojama minčiai išreikšti, o ne minčiai nuslėpti. Bet taip pat todėl, kad formuoti viešąją nuomonę galima tikta aiškomis idėjomis.

Aš linkiu, kad Dirva sėkmingai tęstų savo tiesią liniją, ypač Lietuvos laisvės byloje, ir būtų toliau apsupta savo skaitytojų susidomėjimo bei pritarimo atmosferos.

S. Lozoraitis,
Lietuvos Diplomatinijos Šefas

"DIRVOS" NEAPLEISKIT!...

Anuo metu,

KAI didis Lietuvos patriotas, Dr. Vincas Kudirka, kvietė Lietuvos jaunimą prie Tėvynės darbo, jis ragino jį šiais žodžiais:

Kol jaunais, o broli,
Sek pasėlio grūdus
Ir dirvos neapleiskit!...

Šiuo metu,

KAI viskas sukasi apie jaunimą ir net specialiai minime "Jaunimo Metus";
KAI ir vėl Lietuvos išsivadavimas iš svetimo jungo didelė dalimi priklauso nuo mūsų esamojo ir būsimojio jaunimo tautinės darbuotės; ir, pagaliau,
KAI likimo supuolimu tos tautinės minties skleidėja, laikraštis "DIRVA", šiomet švenčia savo nenuilstamą tautinės darbuotės AUKSINĮ JUBILIEJŲ, —

Tai ir šiandien, kaip anais laikais, yra tinkama ir derama pasekti Kudirkos mintį ir pažadinti lietuvių jaunimą šūkiu:

Kol jauni, broliai ir sesės,
Sekit pasėlio grūdus
Ir — "DIRVOS" neapleiskit!...

Ilgiausių Metų ir sėkmingos darbuotės Sukaktuv-ninkei!

B. K. Balutis,
Lietuvos Ministeris

Artėja laikraščio DIRVA auksinė sukaktis. Tai garbingas jubiliejus. Pusę šimtmečio DIRVA kėlė lietuviams rūpimas tautines, politines bei kultūrinės problemas.

Ji kovojo dėl Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Lietuvos laisvės metais DIRVA supažindindavo mūsų išeiviją JAV su Lietuvos laimėjimais bei jos pažanga. Jai rūpėjo, kad Tėvų Žemė būtų graži, žavinga ir patraukli. Ji kviesdavo lietuvių išeivius stiprinti savo ryšius su gimtąja žeme.

Kiekvieną sunkesnę Lietuvai valandą, DIRVA keldavo reikalą tautiečiams Lietuvai padėti.

Antrojo pasaulinio karo metu, kai Sovietai pamynė Lietuvos teises ir ją okupavo -- DIRVA pradėjo nenuilstamą kovą prikelti Lietuvą mūsų.

Ir nūnai, Lietuvos sutemų metu, DIRVA tęsia ryžtingą, garbingą bei didingą kovą dėl Lietuvos.

Ji gina lietuvių reikalus, primena lietuvių pareigas tėvynei ir būdi, kad neišblestų išeivijos tautinė bei valstybinė sąmonė.

Auksinės DIRVOS sukakties proga giliai nuoširdžiai sveikinu Jus, DIRVOS redaktorių, jos bendradarbius bei leidėjus ir DIRVOS skaitytojus.

Linkiu DIRVAI gyvuoti kuo ilgiausiai. Linkiu jai sėkmingai atlikti tautinę misiją išeivijos tarpe bei Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės kovoje.

Gilia pagarba

J. Kajeckas,
Lietuvos Atstovas

"Dirvos" auksinės sukakties proga malonėkite priimti mano nuoširdžius sveikinimus Jums, kitiems "Dirvos" redaktoriams, "Dirvos" leidėjams, bendradarbiams ir skaitytojams.

Linkiu "Dirvai" klestėti. Ypačiai linkiu sėkmingai palaikyti ir puoselėti lietuvių tautinę bei valstybinę sąmonę, bei ryžtingai ginti Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir laisvės atgavimo principą, įtraukiant į kovą dėl Lietuvos jaunąją kartą.

Gilia pagarba,

Dr. S. A. Bačkis

"AŠ NORIU, KAD DIRVA BŪTŲ TAUTIŠKAS LAIKRAŠTIS"

Dirvos tautininkishką liniją nustatė jos įsteigėjas ir leidėjas, buvęs turtingiausias Ohio lietuvis, bankininkas, nejudamo turto pardavėjas, keleto krautinių savininkas, A. B. Bartoševičius. Laikraščio leidimas Clevelande buvo jo dar viena svajone, nors apie spaudą mažai ką nusimanė.

Jis, betgi, turėjo nuovoką apie mūsų išsivijoje esančias tris sroves -- katalikų, tautinę, ir socialistinę. Jam patiko geriau-

KAZYS S. KARPIUS

sia vidurinė srovė -- tautinė, dirbus lietuvišką patriotinį darbą.

"Noriu, kad Dirva būtų tautiškas laikraštis" -- jis pareiškė man, kai atėjo mano eilė Dirvą redaguoti. Ta buvo jo pagrindinė sąlyga ir kitiem dviem pirma manęs buvusiems redaktoriams.

Nors nuo pat Clevelando lietuvių kolonijos kūrimosi ji buvo

stipriai katalikiška (nuo 1870 metų) bet augant jai, lietuviams daugėjant, didėjo skaičius ir tokių, kurie galvojo, kad tikėjimas ir bažnyčia yra savo vietoje, lietuviškas patriotinis susipratimas savo, ir abu greta vienas kito gali sutilpti.

Dirva, kaip savaitraštis, buvo išdava 1915 metų pabaigoje pradėto leisti mažo vietinio laikraštuko, Santaikos, apie parapiją susispietusių būrelio, Bartoševičius nupirko to laikraštuko spaustuvelę, įtaisė linotipą, kitas reikmenis, spaustuvelės savininką padarė reikalų vedėju ir laikraščio administratorium, ir 1916 metais, įsteigęs Ohio Lithuanian Publishing Company (kad pavadinime būtų vardas Lithuanian), suteikė mūsų išsivijai pilno didumo, 8 puslapių laikraštį Dirvą. Jo noras buvo, kad Dirva būtų kultūrinė dirva.

Klaidą padarė pirmutinis redaktorius, Vincas S. Jokubynas, norėdamas Dirvą padaryti tik-

DIRVOS ĮSTEIGĖJAS
A. B. BARTOŠEVIČIUS

Dirvos įsteigėjo Apolono Bartoševičiaus istorija buvo tokia kaip Lietuvoje gyvena anais laikais žmonės vaizdavo: si: jam doleriai ant medžio augo.

Gimęs ir augęs Pumpėnų miestelyje, 1873 metais, pašalinio nuo tarnavimo Rusijos kariuomenėje ir atvyko į JAV. 1893 metais apsigyveno Buffalo, N. Y., o už dvejų metų atvyko į Clevelandą su 59 centais kišenių. Jo pusbroliai buvo sulenkėję, tad pradžioje jis buvo linkęs į lenkus, bet Clevelande radęs daug lietuvių, visiškai susilietuvino, ir žymiai prisidėjo prie kėlimo lietuvių vardo amerikiečių tarpe.

Pradėjęs verstis kirpėjo amatu, tuoj įsteigė ir laivakorčių ir pinigų į Lietuvą siuntimo agentūrą. Prieš I pasaulinį karą buvo parvažiavęs į Lietuvą.

Vėliau atidarė alinę, kuria pavadino "Kaunas". Joje šeiminkavo jo žmona. 1909 metais suorganizavo St. Clair Savings and Loan finansinę įstaigą ir šalia jos, įrengė didelę brangmenų parduotuvę. 1922 metais įsteigė kitą, A. B. Savings and Loan bendrovę.

Kai būrelis lietuvių 1915 m. sumanė leisti vietos laikraštuką Santaiką, Bartoševičius norėjo, kad Clevelande būtų tikras laikraštis. Nupirkęs to laikraštuko spaustuvelę, įrengė pilną spaustuvelę ir 1916 metais pradėjo leisti Dirvą. Žinodamas, kad Chicagoje Lietuvos leidėjas A. Olszewskis (adv. Antano Olio tėvas) leidžia daug knygų, Bartoševičius patarė Dirvos redaktoriams įvairius didesnius raštus ir eilėraščius perspausdinus Dirvoje, leisti knygose. Taip Dirva išleido 60 įvairių knygų.

Pasibaigus I pasauliniam karui, Bartoševičius vertėsi namų statyba užmiesčiuose, užpirkdamas didelius žemių plotus. Tie jo apstatyti plotai dabar išaugę dideliais Clevelando priemiesčiais.

Lietuviškus reikalus ir Lietuvos laisvinimo darbus paremdavo gausiomis aukomis. 1920 metais, Lietuvos Laisvės Paskolos komiteto buvo išrinktas. Pradžioje veikęs Bartoszewicz pavarde, vėliau pakeitė į Barto.

A. B. Bartoševičius mirė 1945 metais vasario 8 d.

Lietuvos prezidentas Antanas Smetona, 1941 m. atvykęs į JAV, buvo iškilmingai clevelandiečių sutiktas Kultūriname Darželyje prie dr. J. Basanavičiaus paminklo. Nuotraukoje matyti prezidentas Antanas Smetona, dešinėje su gėlių puokšte p. S. Smetonienė, p. J. Tubelienė ir tuo laiku Dirvą redagavęs Kazys S. Karpis.

Katalikai tautininkus vadino laisvamanais ir šliuptyniais; socialistai abiejų tų srovių žmones dergė marksistiniais žodžiais. Tautininkai ir katalikai I pasaulinio karo metu vis tik rado vidurkėlį ir bendrai galėjo dirbti Lietuvos nepriklausomybės reikalais.

Antro pasaulinio karo metu, tačiau, dalykai pasikeitė atvirkščiai: katalikai su socialistais labai artimai susibičiuliavo -- tautininkai jiems buvo neapykantos žodis.

1926 METŲ ĮVYKIO ATGARSIAI

Po 1925 metų, kada gegužės mėnesį Clevelande įvykusiame Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros seime buvo priimta nieko amerikiečiams nereiškianti Lietuvos valstiečių liaudininkų programa, kas įnešė tautinėje srovėje negeistino svetimo kvapo, atėjo ir 1926 metų gruodžio 17-tos perversmas. Tas įvykis visą Amerikos lietuvių sukrėtė.

Liaudininkų dvasia persiėmė tautininkų organizacijos Sandaros (įsteigtos 1915 metais) vadai pasimė organizacijos centrą ir organą. Dešinėji, kurie vadinosi tautininkais, liko be organizacijos ir be organo. Kairieji sandariečiai tą perversmą pasmerkė savo organe Sandaroje; tą padarė ir socialistai ir katalikai (neskaitant jau komunistus).

SLA organas Tėvynė, kairiojo sandariečio redaguojamas, nuėjo su dauguma. Dirvos ir Vienybės pasirinkimas, net nesusitarus, tą įvykį užgirti ir remti, nors buvo atviras ir drąsus, tuo tarpu skambėjo lyg du balsai šaukia tyruose. Mes buvom vadinami "smetonininkais" ir "fašistais". Sandara (organas) skelbė kad "socialistai mums yra artimesni negu tautininkai." Šio įvykio dėka katalikai pasidarė draugais su socialistais, ir tas jų susibroliavimas užsitęsė ilgus metus.

Dešiniems sandariečiams tautininkams likus be centro ir be organo, palaidai išsiblaškiusiems plačiame krašte, vieniems nežinant kas nuėjo su sandariečiaus - liaudininkais, kas yra dešinysis tautininkas, labai, labai reikėjo to spindulėlio šviesos, kad jie galėtų vienas kitą susirasti.

Dirva ir Vienybė tapo neoficialiais, labai reikalingais, organais. Dešiniams tautininkams pradėjo paaiškėti tų dviejų laikraščių laikysena, kas tas perversmas, ir tai žinant, jo rėmimas kaip reikalingo įvykio krašto labui.

Tokia padėtis tęsėsi nuo 1926 metų Sandaros skilimo iki 1940 metų. Šalia Brooklyne gyvojančio seno tautininkų klubo, Dirvos ir Vienybės pastogės buvo plačiai išsimėčiusių neorganizuotų tautininkų užveja.

1929 metais Širvydai išvažiavus į Lietuvą apsigyventi, Vienybė, redaguojama Vytauto Širvydo, paskiau Valaičio ir Klinikos, darėjo senojo Širvydo vąga. Tolesni pasikeitimai buvo

JOKUBYNAS — ANKSTYVESNIS SPAUDOS DARBUOTOJAS

Pirmasis Dirvos redaktorius Vincas S. Jokubynas, buvo vienmetis su Dirvos įsteigėju Bartoševičium, gimęs 1873 metais Klinave, Liubavo par. Baisges rusišką mokyklą, užsiėmė lietuviškos spaudos platinimu. Buvo rusų areštuotas ir 7 mėnesius sėdėjo kalėjime. Pasišalinęs nuo tarnavimo kariuomenėje, į JAV atvyko 1895 metais. Čia įsijungė į lietuvišką veiklą, rašinėdamas laikraščiams ir dirbdamas organizacijose.

1903 metais redagavo Chicagoje leidžiamą laikraštį Kataliką. Vėliau įsijungė į Susivienijimo Lietuvių Amerikoje veiklą. 1907 metais SLA seime Clevelande Jokubynas buvo išrinktas SLA prezidentu, o kai pradėta leisti Tėvynė, jam teko redaguoti iki 1910 metų.

Dirva jis redagavo trumpai, nuo 1916 iki 1917 metų pavasario. Vėliau, 1921-25 metais redagavo Amerikos Lietuvį.

Jokubynas mirė Chicagoje 1958 m. vasario 11 d., sulaukęs 85 metų amžiaus.

tokie, kad 1940 metais Brooklyne organizuojamas Rytų Tautininkų Centras pasirinko sau organu Dirvą Clevelande.

Chicago Margutis įsijungė į pastangas palaikyti tautininkus vienuioje, Chicago Lietuvos buvo sustojus prieš keletą metų. SLA organas Tėvynė, kairiojo sandariečio redaguojama, skelbė kad "Lietuvoje vulkanai kunkuliuoja", taip bausis buvo tautininkų valdymas.

TAUTININKŲ STIPRĖJIMAS

Dėl ano 1926 metų įvykio Kaune, Amerikoje tautininkai buvo smerkami ir neigiami arčiau negu amerikiečių tarpe smerkami John Birch organizacijos nariai. Tačiau Dirvai ir jai talkininkaujantiems spaudai, laikui bėgant, pavyko įtikinti, kaip naudingas ir reikalingas Lietuvai buvo tas perversmas, geri lietuviai vis tandžiau jungėsi į tautininkus, tautininkų srovės atnaujinimo ir augimo niekas negalėjo sulaikyti. Rytų Tautininkų valdymas.

(Nukelta į 6 psl.)

SVEIKINIMAI DIRVAI SUKAKTIES PROGA

Sveikiname Dirvą sulaukusią 50 metų — auksinės sukakties.

Per 50 metų Dirva ištikimai rūpinosi ir skleidė, ugdė ir gynė tautinę mintį Amerikos lietuvių tarpe.

Per 50 metų ji uoliai nešė savo duoklę lietuvių kalbai, lietuviškam raštui, lietuviškai kūrybai bei menui, apimdama ko plačiausia visus lietuviškos kultūros aparus.

Per 50 metų Dirva uoliai rūpinosi lietuvių tautos laisve bei jos politiniu rytojumi. Džiaugėsi kai lietuvių tauta tą laisvę atgavo — liudėjo, kovojo ir kovoja lietuvių tautos laisvės sutemose — kai tą laisvę praradom.

Dirva buvo visada budri ir pozityvi. To budrumo — to nepalaužiamo tikėjimo lietuvių tautos gražia ateitimi, to nuolatinio rūpinimosi visais lietuviškais reikalais linkime Dirvai, žengiančiai tvirtai tautinės minties keliu antrajame penkiasdešimtmetyje.

Buvusieji ir esamieji redaktoriai, bendradarbiai ir nuolatiniai Dirvos rėmėjai užsipelnė mūsų visų padėkos.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS
VALDYBA

Jonas Jurkūnas, Danguolė Bartkuvienė,
Teodoras Blinstrubas, Cezaris Modestavičius,
Mečys Šimkus

Lietuviškas Dirvos kelias, be jokių izmų ir nukrypimų į visokių internacionalus, yra jos išskirtina ypatybė.

50 metų Dirvos darbas yra didelis įnašas Nepriklausomos Lietuvos idėjos skleidimui ir lietuviybės išlaikymui Amerikoje.

Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos nariai supranta Dirvos svarbą lietuvių bei ir skaito, kad tai yra, kaip buvusiųjų taip esamo laikraščio redakcinį kolektyvą ir talentingų Dirvos bendradarbių nuopelnas.

Linkime laikraščiumi ir toliau stovėti lietuviškų reikalų sargyboje, o jos redakciniam kolektyvui ir mieiliams bendradarbiams tariaime širdingą ačiū už jų darbą ir linkime jiems asmeninės laimės.

K. Kalendra,
Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos
Pirmininkas

Dirvai švenčiant auksinį jubiliejų, sveikiname dabartinę Dirvos leidėją "VILTIES" Draugiją, buvusius ir esamus Dirvos Redaktorius, bendradarbius, rėmėjus ir skaitytojus.

Jubiliejaus proga prisimename Dirvos pasirinktą teisingą tautinės minties kelią. Dirva per penkiasdešimt metų, be kitų informacinių straipsnių, kėlė išsivijoje lietuvišką tautinį susipratimą, ugdė meilę savo tautai ir jos kalbai, išgyveno Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą, džiaugėsi Nepriklausomos Lietuvos kultūrine ir ekonomine pažanga, 1940 m. Sovietų Rusijai niekšingai pavergus Lietuvą, Dirva bekompromisiniai stojo į kovą už Lietuvos išlaisvinimą.

Tegu Dirvos pasirinktas kelias dar ilgus metus stiprina skaitytojus, tegu jaunoje kartoje ugdo tautinės garbės jausmą ir ryžtą kovoti už Nepriklausomą Lietuvą.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Chicago Skyriaus Valdyba

Sveikiname Dirvą auksinio ir tvirto tautinės minties atstovavimo jubiliejaus proga, linkėdami gero derliaus ateityje.

A. L. T. S.
East Chicago Skyrius

Auksinės sukakties minėjimo proga sveikiname DIRVĄ bei jos darbuotojus.

Linkime ir toliau jungti tautinės minties lietuvių išsivijoje bendram tikslui — LAISVAI LIETUVAI.

A. L. T. S-gos Cicero Skyrius

Sveikiname DIRVOS pradininkus, leidėjus, redaktorius, bendradarbius ir visą skaitytojų šeimą, kurių dėka per visą pusšimtį metų tautinė mintis buvo stiprinama Amerikos lietuvių tarpe.

DIRVA, augink ir ateityje tik gerą derlių!

ALT S-gos Wisconsin Skyrius

'AŠ NORIU, KAD DIRVA BŪTŲ TAUTIŠKAS LAIKRAŠTIS'

(Atkelta iš 5 psl.)

ninkų Centras neužilgo ėmėsi persiorganizuoti visuotinu Tautininkų Centru; didesniuose centruose steigėsi jo skyriai. Vadovybėje ir rytuose ir Chicagoje ir visur kitur stovėjo asmenys su svoriu, kuriems žmonės rodė pasitikėjimą.

Bėgantis laikas pareikalavo iš tautininkų dar ir kitų, naujų žygių, ir juos prisiėjo prideramai pravesti, vis didesnei tautinės srovės naudai.

Sovietams Lietuvą okupavus, 1940 metais, steigiant Amerikos Lietuvių Tarybą suvažiavime Pittsburgėje rugp. 9-10 d., tautininkai jau kaip organizacija įėjo į ALT.

Kai ALT vadovybėje iškilo sumanymas sulaukyti Lietuvos Prezidentą A. Smetoną nuo atvykimo į Ameriką, tautininkų atstovas užkirtė kelią paskelbimui viešai ALT vardu kad "Smetona čia nepageidaujamas, kad jis čia turi prastą vardą."

Prezidentas Smetona atvažiavo 1941 metų kovo 10 d., ir tautininkai buvo taip stipriai organizuoti, kad pajėgė surengti jo priėmimui iškilmingą banketą New Yorke. Ten prezidentas Smetona pasakė, kad Lietuvos diplomatai iš Amerikos buvo rašoma neleisti jį važiuoti dėl prasto vardo, ir pasakė: "Aš atvažiavau parodyti jums savo gerą vardą."

Nežiūrint neigimo, į Prezidento Smetonos priėmimą New Yorke suvažiavo daugybė lietuvių iš plataus krašto.

Kai priešingos srovės nesiliovė prezidentą Smetoną neigusių ir tautininkus šmeižusių, tautininkų atstovas iš ALT išėjo. Tautininkai suvažiavę Tabor Farmoje 1941 metų birželio 8 d., kur dalyvavo ir Prezidentas, įsteigė Lietuvai Vaduoti Sąjungą, pradžiai sudėdami virš \$2,000 fondą.

Lietuvai Vaduoti Sąjungai pradėjus darbą, organavimo pareigos teko Dirvai; aštuonerių metų LVS veiklos laikotarpyje pagelbėjo surinkti dešimtis tūkstančių dolerių žygiams Lietuvai bylai Amerikoje skelbti, kai tam buvo pats opiausias laikas ir išleisti "Timeless Lithuania" ir kitas knygas tam pačiam tikslui.

JUOZAS GEDMINAS — ANTRAS DIRVOS REDAKTORIUS

Juozas Gedminas, išdidus žemaitis, iš Telsių parapijos, atvyko į JAV 1911 metais. Pradžioje apie pusmetį laiko dirbęs Žvaigždės spaustuovėje Philadelphiaje, 1912 metais buvo pakviestas Vienybės Lietuvių redaktoriui Brooklyne. 1915 metais buvo paėmęs atostogas virš metams laiko, pastudijuoti jo taip mėgiama agronomiją. 1917 metų pavasarį buvo pakviestas į Clevelandą Dirvos redaktoriui.

1919 m. Chicago Lietuvos redaktoriui B. K. Balučiui išvykstant į Versalio konferenciją Lietuvos reikalais, Juozas Gedminas buvo pakviestas redaguoti Lietuvą. Juozas Gedminas 1920 metais išvyko į Lietuvą. Telsiuose buvo gimnazijos mokytoju, direktorium ir vėl mokytoju.

Jis mirė savo sodyboje prie Telsių 1965 metų gruodžio 29 d., išgyvenęs virš 80 metų amžiaus.

Dr. Owen J. C. Norem, JAV ministras Lietuvai, Sovietams Lietuvą okupavus 1940 metais, grįžęs parašėatsiminimus savo pergyvento laikotarpio, plačiai nušviesdamas Kremliaus smurtą su Lietuva, ir įdėjo taip reikalingą, ilgoką skyrių Lietuvos istorijos. Savo veikalą pavadino "Timeless Lithuania". Teikė vienai lietuviškai spaustuvei Chicagoje, bet neturėdamas pinigų knygai išleisti, neturėjo vilties, kad ji pamatys pasaulį.

Tabor Farmoje 1941 metais LVS pirmininku išrinktas adv. Antanas A. Olis, naujai įsijungęs į savo politiška tarnybą Chicagoje, negalėjo pašvęsti laiko organizacijai vadovauti. Suvažiavime Pittsburgėje 1942 metais perleido pirmininkavimą Dr. S. T. Tamošaičiui; sekretoriavimas atiteko man, Juozas J. Bačiūnas liko išdininu toliau.

Kadangi Clevelande jau gyveno prezidentas Antanas Smetona, ir jis panorio susipažinti su Noremo veikalu, LVS centro valdybos nariai pasitiepino rankraštį gauti, Norem sutiko, kad prezidentas padarytų patikslinimus ir pataisas, kur to reikėtų. Padaręs reikalingus patikslinimus, p. Smetona labai norėjo, kad "Timeless Lithuania" būtų išleista.

Kadangi knygai leisti reikėjo ir pinigų, pasitarė su p. prezidentu, pasiūliau sumanymą paskelbti Dirvoje knygai rinkimą prenumeratų ir aukų. Su tuo sutiko ir kiti LVS valdybos nariai, ir ėmėmės darbo. Sudarėm spaudos komisiją: Dr. Tamošaitis, Julius Smetona, P. J. Žiurys ir aš.

"Timeless Lithuania" leidimą skelbdami raginom kiekvieną užsakyti po dvi knygas: vieną padovanoti savo miestui žymiam amerikiečiui. Nutarėm taipgi dovanoti po knygą plačiam krašte žymiesiems amerikiečiams, pradedant prezidentu Rooseveltu, kabineto nariams, Kongreso atstovams, gubernatoriams, universitetams ir tt.

Nuostabiai gausus ir staigus visuomenės atsiliepimas užtikrino LVS pažadą tą knygą padovanoti kaip skelbta. Aukos, prenumeratos ėmė plaukti šimtais, dešimtimis iš pavienių, ir iš organizacijų.

Prezidentas Smetona, matydamas Dirvoje skelbiamas gausias sumas pinigų knygai leisti, pasitenkinusiai įtyposios. Pradžioje ir Norem, patyręs kad jo knyga jau atiduota spausdinimui.

Tuo laikotarpiu, kur tik Prezidentas Smetona lankėsi kalbėti, pav. Detroito, aukų sudėta \$810; Philadelphiaje, per \$600. Ačiū LVS, pavyko mums "atidaryti duris" ir tolimuose vakaruose: Kalifornijoje -- San Francisco ir Los Angeles, Pastarame mieste įsisteigė LVS skyrius, pasiėmė išplatinti "Timeless Lithuania" ir dar sudėjo aukų \$410.

Antanas Olis, 1943 metais vėl stojęs į talką, pasiūlė rengti New Yorke Amerikos Lietuvių seimą. LVS valdyba su tuo sutiko, ir buvo sutarta seimą rengti 1944 metų vasario 5-6 d. (ne vasario 16-ta, nes tą dieną paprastai kolonijos rengė kasmetinį savo šventes).

"Timeless Lithuania" išspausdinti nusistatyta būtinai tam seimui, ten jau išdalinti užsiskusiems ir pradėti parduoti visuomenei. Norem savo knygos sulaukė: knyga buvo baigta vasario pradžioje, bet prezidentas Smetona negavo jos pamatyti: jis mirė sausio 9 d., vos mėnuo prieš seimą. Knyga buvo 300 puslapių dydžio.

Olis, seimo rengimo komisijos pirmininkas, sumanė pirmutinę "Timeless Lithuania" seime perduoti iš varžytinių. Brooklyno Lietuvių Moterų Klubas delegatės laimėjo įvaržytisios iki \$380. Jos gavo autografo, pažymėtą, kad tai pati pirmutinė knyga.

Knygos platinimo ėmėsi ir J. Bačiūnas, skleidamas ją savo žinomų žymių amerikiečių tarpe.

Kai 1945 metų vasarą San Francisco mieste įvyko Jung-

Senoji Dirvos antraštė

tinų Tautų organizavimas, ir Oliui pavyko gauti State Departmento leidimą lietuvių atstovams dalyvauti posėdžių salėje, nusižėmė ten "Timeless Lithuania", ir daugelio valstybių atstovams po vieną padovanojom.

PIRMUTINIŲ RYŠIAI SU TREMTINIAIS

Kas ištiko su Lietuva bolševikams įsiveržus 1940 metais, paskui atėjus vokiečiams, ir vėl bolševikams sugrįžus, kai tūkstančiai lietuvių pasišalinę į vakarus, rūpėjo gauti aprašymų iš pačių nukentėjusių, tremtinių. Žinių reikėjo ir Dirvos skaitytojams. Pirmutinės žinios iš vakarų Europos Dirvą pasiekė 1944-45 metais, gavus laiškus nuo Vytauto Gedgaudo, Prancūzijoje. Paštas su Prancūzija veikė, laišškai pradėjo ateiti. V. Gedgaudas dabar yra vienas Dirvos redaktorių.

Lietuvai Vaduoti Sąjungai pasiūliau: radus tremtyje savo vienminčių spaudos žmonių, užsakyti kad parašytų sudėtinę knygą apie įvykius nuo 1940 metų -- ir visi sutikom tą vykdyti. Trys vyrai prisitūpė medžiagos, kuri sudarė 312 puslapių knygą; ją LVS išleido pavadinimu "Lietuva tironų pančiuse". Dirvos sąlyga buvo: visą tą medžiagą pirmiausia perspausdinti Dirvoje. Taigi Dirvos skaitytojai gavo žinių apie Lietuvos likimą, ir išleistą knygą užsisakydami iš anksto, vistiek išpirkto.

Plačius ryšius Dirva netrukus užmezgė su Baliu Gaidžiūnu. Jis teikė žinias iš tremtinių gyvenimo Vokietijoje, siuntė ir nuotraukas. Jis turėjo parašęs knygą, "Pakeliui į mirtį", savo pergyvenimus vokiečių nagauso. Perleisus jo rašinį per Dirvą, atspausdinom knygą Dirvos kaštais.

Iš Pietų Amerikos, netikėtai, Dirvos bendradarbis atsiuntė pulk. Petručio knygos "Kaip jie mus sušaudė." Dalis kas tai nusivežė ją, vykdamas į Argentiją, tas bendradarbis gavęs pamatyti sumanė, kad labai tiks Dirvai. Perspausdinę visą Dirvoje, tuojau LVS pastangomis išleidom knygelę lietuviškai ir angliškai; šią išsiuntinėjom amerikiečių laikraščiu redakcijoms ir daugeliui Kongreso atstovų.

Taip Dirvai vadovaujant Lie-

DIRVOS ADMINISTRATORĖ 25 METUS

Ona Karpinė, gimus Clevelande, iš jaunų dienų įsijungė į lietuvišką veiklą ir joje baigė savo gyvenimą. Susituokusi su Karpiu 1923 metais, kaip administratorė 25 metus, buvo didelė Dirvai parama. Sumanią vesdama Dirvos reikalus. Karpiui davė galimybės plačiau dalyvauti tautinės srovės ir visuomeninių organizacijų veikloje ir net nuvykti į Lietuvą.

Be administratorės pareigų ir Dirvoje įvesto angliško skyriaus redagavimo II Pas. karo metų, buvo burmistro Lausche paskirta Civilinės Apsaugos tarnybon, o vėliau Ohio gubernatoriaus kitoms valdiškoms pareigoms. Mirė Clevelande 1965 m. rugpjūčio 7 d.

tuvai Vaduoti Sąjungai plaukė aukos iš visuomenės.

Antanas Olis, padedamas kito žymaus chicagiečio, Al Kumsio, patarė LVS valdybai rengti Washington "Misią" (nes karo metu suvažiavimus ar sąskridžius skelbti buvo negalima, reikė didelių minių traukinių važinėjimą). "Misią" nutarta rengti kovo mėnesį 1945 metais; jau aišku buvo, kad Lietuva pavedama Sovietams, nors oficialiai skaityta nepažinta. Visuomenė vėl parodė didelį pritarimą ir gausią paramą, sąskridis buvo labai pasekmingas. Jame buvo apie 100 Kongreso atstovų, kuriems perduota plačios informacijos apie bolševikų smurtą.

Po šio sąskrydžio buvo nutarta rengti "Misią" į San Francisco, kaip pirmiau minėta. Gi po to, tu metų rudenį, lapkričio m., šaukta Washington dar antras sąskridis, kai jau bolševikams buvo užleista Lietuva ir jos kaimynės, ir net pusė Vokietijos. Ir antroje "misijs" buvo sukviesta daug Kongreso atstovų, įteikta Valstybės Departmentui memorandumai, ir tt.

Lyg apvainikavimui LVS veiklos, detroitietis patriotas Viktoras Petrikas padovanojo \$2,000 išleidimui monografijos apie LVS atliktus darbus. Leidinys buvo pavadintas "AMERIKOS LIETUVIŲ MISIJA IR JOS DARBAI" (1945 m.). Šį leidinį taip pat visuomenė, ar geriau sakant, Dirvos skaitytojai, išpirkto.

BALSAI IŠ TREMTIES

Tačiau už visus šiuos savo didelius darbus tautininkai nuo savo vienminčių tremtyje pradėjo gauti pabarimų, priekaištavimų, kam nedirba išvien su visais Amerikos lietuviais (su ALT). ALT vadai savu keliu pasistengė tautininkams pirmesti nenorėjimą bendrai dirbti, nors žinome, kodėl tautininkams prisiėjo iš ALT išeiti. Liko bendras įspūdis, kad tautininkai nenorį bendrai Lietuvos vadavimui su kitais dirbti.

Artėjant 1948 metams, LVS vadovybė, Tautininkų Centro valdyba ir Misijs nariai ėmė tartis patenkinti savo vienminčių tremtyje, nutarė likviduoti LVS, įsteigė savo politinę organizaciją -- Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą. Dirva savanoriai pasitarnavo ir naujai organizacijai, iki laipsniškai liko ALTS oficialiu organu, kuo yra ir po šiai dienai.

PREZIDENTAS SMETONA RAŠĖ DIRVAI

Prezidentas Antanas Smetona, atvykęs iš Brazilijos į JAV 1941 metų kovo pradžioje, suvažiavus tautininkams į jo priėmimą kovo 13 d., viešbutyje New Yorke, artimesnių būryje mums pareiškė: "Važiavau į Ameriką tik todėl, kad žinojau Dirvą ir Karpių."

Po 1926 metų gruodžio 17-tos įvykio, kai mūsų išeivijoje kitų srovių sutartinu smerkimu ir Lietuvos tautininkų ir čia mūsų, jeigu tautininkai nebūtų pajėgę susiorganizuoti ir sustiprėti, kažin ar būtų buvę čia kam p. Smetoną priimti.

Tik dėl to, kad buvau Dirvos redaktoriu, turėjau galimybę Prezidentą Antaną Smetoną susipažinti, 1928 metais parvažiavus į 10 metų nepriklausomybės iškilmes, ir 1935 metais antru kartu, nuvykus dalyvauti I Pasaulio Lietuvių Kongrese, abiem atvejais pakviestas svečiu prezidentūroje.

Prezidentas Smetona, dar gyvendamas Tabor Farmoje, pasiūliau Chicagoje, ir pagaliau atvykęs į Clevelandą, rašė savo vardu Dirvai straipsnius. Viename jų yra pareiškęs: "Nemes svetur išsiblaškę ateityje Lietuvą valdysim, bet tie kurie ten savo gyvasties aukoa". Tas buvo lyg atsakymas tiems, kurie dar 1940 metais kalbėjo, karas už kelių mėnesių pasibaigs, ir tikėjo, kad jų vien-

minčiai parsiskubins valdyti, tautininkų neįsileisdami. (Pabrėžtina štai kas: tas "garsus" J. Gabrys buvo prisitęsęs Naujienų redaktoriui Grigaliui "galiojimą" sudaryti komisiją prezidentui Smetonai "teisti".)

Kelis A. Smetonos straipsnių rankraščius išsaugoju, pasiunčiau A. Merkeliui panaudoti A. Smetonos monografijoje.

Ypatingu supuolimu, keletas jų, kurie iš tremties rašė Dirvai, aprūpindami mus amerikiečius taip reikalingais raštais, atvykę į JAV suėjo į artimus ryšius su Dirva: Vincas Rastenis, Balys Gaidžiūnas, Vytautas Gedgaudas, Dr. B. Dirmeikis.

Iš tremties Dirvą pradėjo aprūpinti raštais ir nuotraukomis daugelis rašančiųjų. Taip pavyko sužinoti, kurie mūsų vienminčiai yra gyvi. Net ir ministras Vokietijai. Kazys Škirpa patiekė Dirvai platų, smulkų aprašymą savo pergyvenimų ir dalykų eigos savo santykiuose su nariais, kai Sovietai Lietuvą okupavo.

Tremtiniais Dirvą perduoti pasiryžau pagalvojęs, kad lai-

krastis mūsų vienminčiams naujiems ateiviams bus labiau reikalingas negu mums seniesiems. Ta atlikom gražiu susitarimu, senųjų pilnu sutikimu, ir santykiškai tarp ankstyvesnių tautininkų veikėjų ir naujųjų užsi-mezgė geriausi, bendravimas prasidėjo sklandus ir nuoširdus -- ir toks tęsiasi po šiai dienai.

Išteigus Vilties Draugiją Dirvai leisti, jos rėmimu ir palaikymu lygiai rūpinasi ir vieni ir antri.

Šiuo laiku visų tautininkų akys nukreiptos į Clevelandą, ir šiame krašte ir kituose kontinentuose gyvenančiu -- į ruošiamą Dirvos 50 metų gyvavimo ir veiklos paminėjimo iškilnę gegužės 7 d., kurioje suvažiavę iš tolimų sričių, vieni kitus džiaugsmingai sveikins, dalinsis įspūdžiais.

Baigdamas, reikiu savo nuoširdžiausį linkėjimą vienminčiams: Laikykites vienybėje, dirbkite nuoširdžiai, kad ateityje ilgai tautininkų vardas būtų vertas tų, kurie Lietuvoje tą pasivadina laikę sau garbe!

SVEIKINIMAI DIRVAI SUKAKTIES PROGA

ALTS EAST ST. LOUIS APYLINKĖS SKYRIUS ŠIRDINGAI SVEIKINA

DIRVA,

minint 50-TIES METŲ AUKSINĘ SUKAKTĮ ir visų skyriaus narių vardu linki sėti tą gerąją Lietuvos meilės ir lietuvių jungties sėklą šioje svečioje JAV šalyje. Tegul amžiais puoselėtosios kilnios lietuvių tautos sąvybės pasiskleidžia per DIRVĄ po lietuvių namus ir jungia širdį prie širdies lietuvių kilmės žmonių, kur jis bebūtų ir ką beveiktų, o DIRVA tebūnie jungtis ir saistas tarp jų visų ir laukiama viešnia jų pastogėje.

SKYRIAUS VALDYBA

Bronius Tiškus, inž. Jonas Gumbelevičius, Vladas Tervydis, dr. Paulius Švarcas, Juozas Kleinaitis, Jonas Luja, Marta Paulikaitienė ir Albertas Paulikaitis.

A. L. T. S-gos Los Angeles Skyrius turi garbės sveikinti DIRVĄ Aukstinės sukakties minėjimo proga, linkėdamas ir toliau tą lietuvių gyvenimo nepaistamai purinti, kad jame pasėta sėkla atneštų bujojančias atžalas, kurių vaisiais galėtų džiaugtis po visą pasaulį išbarstyti Lietuvos vaikai.

Vanda Mažeikienė,
Skyriaus Valdybos Pirmininkė

ALT S-gos Bostono skyrius nuoširdžiai sveikina Dirvą aukstinio jubiliejaus proga. Tegū mus stiprina ir broliškon vienybėn jungia tautinė mintis!

Br. Utenis,
Bostono Skyriaus Pirmininkas

P. G. Ambraziejus,
Sekretorius

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS Rytų Apygarda sveikina Dirvą, sulaukusią garbingos 50 metų sukakties ir linki dar ilgus metus skleisti lietuvių tautinę mintį išeivijoje.

ALT S-GOS RYTŲ APYGARDOS VALDYBA

Alg. Jonys, Br. Vigelis ir Br. Valius

Sveikindami suaktuvinę Dirvą ir džiaugdamiesi mūsų tautinės spaudos laimėjimais. Jos Redaktoriams, Leidėjams ir Bendradarbiams linkime geriausios kūrybinės ateities.

Amerikos Lietuvių Tautinės
Sąjungos Pirmojo Skyriaus
New Yorke Nariai ir Valdyba

DIRVOS 50 metų jubiliejaus proga sveikiname visus laikraščio steigėjus, leidėjus, rėmėjus, redaktorių, administratorių, bendradarbių ir spaudos talkininkus. Džiaugiamės jų atsietais laimėjimais ir pasiaukojimu lietuviškos spaudos darbei. Linkime ir toliau sėkmingai tęsti ir tobulinti tautinės minties laikraštį DIRVĄ.

ALT S-gos Elizabetho
15-tas Skyrius

Dirvos 50 metų sukakties proga sveikinimui siunčia

ALT S-gos Waterburio Skyrius

Džiaugiamės, kad lietuvių darbe Dirva ištesėjo 50 metų. Ateičiai linkime tautinę mintį aiškiau pabrėžti ir stipriau jos laikytis.

A. L. T. S-gos Baltimorės Skyrius

JAU 50 METŲ, KAI VISA TAI PRASIDĖJO

JUOZAS J. BACHUNAS

Taip, brangūs tautiečiai, jau penkis dešimtys metų ... Ir per tą laiką buvau ir tebesu DIRVOS skaitytojas. Sveikinu ją, kaip skaitytojas, norintis nuoširdžiai palinkėti jai toliau sėti gyvosios lietuviybės sėklą, išlaikyti lietuvius dvasiškai stiprius Amerikoje ir telkti juos darbui už senosios tėvynės Lietuvos laisvę.

Prašyčiau patikėti mano sveikinimo ir linkėjimų nuoširdumu. Aš 55 metai su viršum nepasitraukiau iš lietuviško Amerikos visuomenės rato, dalyvauju įvairioje veikloje, sielojuos mūsų tautiniais reikalais ir gal nebus per daug pasakius -- jais gyvenu, ypačiai dabar, nors man jau artėja (gegužės 24) 73 metai.

Šis DIRVOS pusės šimto metų gyvybės minėjimas kalba apie didelę ir istorinę laikraščio reiksmę mūsų lietuviškuose judėjimuose, mūsų dabar vadinamame lietuviybės tęstinume. Šiuose baruose Amerikos lietuviai tautininkai, kurie pirmiau buvo vadinami tautiečiais, yra išvarę didžiulį barą lietuviybės dirvoje ir ryškiai prisidėję nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo darbuose.

Po praėjusio karo, kada į JAV pradėjo atvykti daug naujų lietuviškų jė-

gų, mes atgimėm, tarsi atjaunėjom savo dvasia ir darbais. Jeigu ir ne visi, tai bent dalis iš mūsų ryžomės vėl pasekti garbingos praeities vėteranų keliais ir mėginti atlikti vaidmenį, kurį Amerikos lietuviai tautininkai čia turėjo per daugelį dešimtmečių.

Aš tik dėl vieno dalyko kiek baiminčiausi ir visada labiausiai prašau jus visus į tai atkreipti dėmesį. Nesirinkime ir neužsisipirkime eiti tik vienu siauru takeliu! Tautininkas yra tas, kas eina su plačiuoju gyvenimu, su visa savo tauta ir pagrindine savo dvasios ir savo darbų gairstato bendruosius tautinius reikalus, supranta ir aprėpia jų įvairumą, ryžtasi gyventi tautos laisvės ir tautinės kultūros idėjai.

Amerikos lietuviai visuomenininkai praeityje dažnai yra darę didelę klaidą, artimai rišdami save su čia išikūrusiomis siauromis politinėmis, pasaulėžiūrinėmis grupelėmis ar su Lietuvos politinėmis partijomis. Ne kažinką prisidėdami prie tų ideologijų ir programų įgyvendinimo, jie tuo tik trupino Amerikos lietuvių skalsias tautines pajėgas be jokio reikalo ir prasmės. Venkime ir mes savo veiklą ir jausmus beatodairiškai risti su

buvusiomis Lietuvos praeities partijomis. Istorią įvertins jų vaidmenį, darbą, laimėjimus ar trūkumus. Gi dabartį vertinkime dabarties mastais, ateičiai statykimės ateities uždavinius, o ne kautynes ir ginčus, kas praeityje yra buvę tikri angelai arba kas tik velniai su ragais ir uodegomis ...

Savo dvasią, jausmus ir valią telkime dabarties gyvenimui, lietuviškos kultūros brandinimo ir palaikymo kūrybiniais darbais, Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės atgimimo bylai. Kai tokioje dalykų įvairybėje neišvengiamai atsiranda nuomonių skirtumų dėl priemonių ar metodų, tuščiai nesisivaidykime nedorų prasimanyimų ir neapykantos akmenimis, bet jei esame politiški ir etiškai subrendę -- siekime kultūrinių formų debatuose.

Ant to kelio telkdamiesi, mes greit pamatysime, jog dar sėkmingai labai didelės tos krypties šalininkų skaičių Amerikoje. Esu tikras, kad žymiai didesni, negu manome, ir daug didesni, negu sako tie, kurie vis mėgina mūsų skaičių naiviai mažinti.

Atėjo metas Amerikos lietuviams tautininkams ryškiau nusistatyti bendrą plačią programą ir tęsti darbą, -- su giliu

pasitikėjimu, ryžtingai, savarankiškai ir moderniškai, pavedant jaunajai kartai tęsti užsimotus darbus, papildyti juos naujesių laikų įtakomis ir sąlygų reikalavimais.

DIRVOS penkiasdešimtmetinės pataikė į ... Jaunimo Metus. Jaunystė -- tai veržlumas ir nuolatinis gyvenimo reformų troškuly. Nesibijokime ir mes reformų, kai jų būtinai reikia, pirmiausia savo pačių veikloje, vėliau gal ir visoje Amerikos lietuvių veiklos plotmėje. Jei į tuos pasiryžimus jautriai išgyvensime ir mokėsime kantriais kasdienos darbais paremti, šis DIRVOS subrendusio gimtadienio minėjimas liks ryškus ženklas mūsų kelyje. To šiandien labiausiai ir linkiu!

Praėjusiais metais keilais tarpais esu DIRVOJE rašęs apie Amerikos lietuvių spaudą ir mus pačius -- jos skaitytojus rėmėjus, o ne kartą ir žudytojus ... Paskutiniame iš jų apie mūsų DIRVOS purenimą neiškenčiau nepriminęs mano dažnai išgirstamo kitų lietuvių neva "pasiaiškinimo", kodėl jie dar saulei nenusileidus būtinai jau skuba bėgti į miego patalus. Girdi, "aš man skirtą darbo dalį lietuviųbei jau atidaviau, tegul dabar kiti pasidarbuoja".

Tokius pasakymus dažnai girdžiu iš žmonių, kurie dar tebėra pusamžiai, dar beveik pačiame savo gyvenimo žydėjime, nepersenę, nepervargę,

SVEIKINIMAI DIRVAI SUKAKTIES PROGA

DIRVOS aukstinio jubiliejaus proga, DIRVA, jos leidėjus bei tvarkytojus ir bendradarbius nuoširdžiai sveikinu.

50 metų laiko tekmėje DIRVA daug davė Lietuvai ir lietuviams. Ji visą laiką Lietuvos ir lietuvių interesus gynė ir dėl jų kovojo. To pasėkoje ji tapo iškiliu tautinės minties laikraščiu.

Tautinė-valstybinė mintis bei išmintis ir akcija šiuo metu labai reikalingos. Linkiu DIRVAI tas vertybes neatlaidžiai puoselėti bei brandinti, ir kartu su tuo pačiai augti ir stiprėti, kad dar daugiau ir naudingiau Lietuvai ir lietuviams padėti.

Reiškiu pagarbą,

Petras P. Daužvardis,
Lietuvos Generalinis Konsulas

Labai nuoširdžiai sveikinu Dirvą auksinės sukakties proga ir linkiu jai gražios ateities. Noriu taip pat padėkoti už nemokamą Dirvos siuntinėjimą Generaliniam Konsulatui New Yorke.

Su tikra pagarba,

Vytautas Stašinskas,
Generalinis Konsulas

ir, gink Dieve, nenusikurdę. Nagi, aš esu jau į aštuntą dešimtį įkopęs labai nunokęs ir gal jau pernokęs vaikinukas, kuriam artėja laikas, kaip obuoliui nuo obels, būtinai nukristi į žemę. Lietuviškoje dirvoje esu sukęsis ir vis savo dalį lietuviųbei davęs mažiausia per 55 metus. Bet aš vis nesijaučiu, kad tą "savo dalį" jau būčiau atidavęs. Priešingai, aš vis tebesijaučiu lietuviams ir lietuviųbei skolingas ...

DIRVA man gal ir nepritiktų į dukteris, bet ji buvo visą laiką, tartum mano gyvenime jau nesnė sesuo: nerami, triukšminga, krykštaujanti, dainas dainuojanti, šokanti, kartais supykstanti ir verkšlenanti, tai

kaip ragana susiraukianti, tai vėl savo šypsenom saldinanti, paguodžianti ir įkvepianti.

Mylėjau ją tokią ir tebemyliu. O kad ji taip šauniai galėjo išgyventi ir sveikatą išlaikyti ir vis jaunumu alsuoti, tai yra pirmiausia nuopelnas jos buvusių ir esamu leidėjų, jos visų buvusių ir esamų redaktorių, kad mokėjo sukurti tai, kas patvaru, ir rasti vis pakankamai gyvą pritarimą skaitytojų, kuriems ji skiriama.

Linkiu mano seseriai, kai kurių jūsų dukteriai, daugelio mūsų motinai, ir kai kam jau senutei DIRVAI atspėti gyvenimo ir nuolatinio atsijaušinimo paslaptį, sulaukti 75 ir pagaliau šimto metų!

Kartu su gausiu skaitytojų ir rėmėjų būriu jungiuosi į bendrą džiaugsmą "Dirvos" 50 metų sukakties proga.

Veiklos penkiasdešimtmetis yra žymus įvykis bet kokiai institucijai. Juoba reikšmingesnis jis išeivijos laikraščiu.

Per šią ilgą metų eilę "Dirvoje" suversta daug vagų, davusių apstų derlių.

Laikraščio pusė amžiaus yra praėjusi kovoje prieš Lietuvos okupaciją. Nuoširdžiai linkiu, kad, į antrąją penkiasdešimtmetį žengdami, "Dirva" savo prasmingą paskirtį vykdytų neatlyžtamu uolumu:

Tolydžio prieš akis keldama likimo mums skirtą misiją ir moralinę pareigą šaukti ir veikti už pavergtą tautą,

akindama laisvuosius lietuvius visomis išgalėmis dėtis į pagalbą likiminėje tautos kovoje,

skatindama pozityvius žygius priespaudos slogučiu tramdyti,

blaškydama pražūtingą defetizmą ir grėsdama mažatikius nuo tautinės savižudybės išeivijoje abejingumo bangose.

Kazimieras Pocius

DIRVA PRADĖJAU SKAITYTI PRIEŠ 50 METŲ

Albinas S. Trečiokas

Pirmojo Pasaulinio karo metu gyvenau Manchesterio mieste, Anglijoje, kur buvo iškūrę nemažą lietuvių, besiverčiančių įvairiais amatais. Nemaža turėjo savo siuvyklas, kuriose dirbo lietuviai darbininkai. Kiti vertėsi dailių, batsiuvų ir kitais amatais. Manchesterio lietuvių anglai laikė šviesiais ir kultūringais žmonėmis, kurie turėjo lietuvišką Šv. Kazimiero parapiją.

Parapijos klebonas A. Foltin buvo vokiškai-lenkiškos kilmės, tačiau mokėjo bene dešimtį įvairių kalbų, jų tarpe ir lietuvių žodžiu ir raštu. Bažnyčia buvo sename mūriniame pastate ir, be lietuvių, ji aptarnavo dar ir kitų tautybių katalikus. Tačiau lietuviai visuomet patirdavo pirmumą prieš kitus, ypatingai sekmadieniais ir metinių švenčių progomis.

Po bažnyčia, pirmame aukšte, buvo iškūrę Šv. Kazimiero klubas, kurio patalpose buvo prisiglaudę ir Blai-vybės dr-jos skyrius, o į knygyną ateidavo lietuviškų laikraščių iš Lietuvos ir Škotijos. 1914-15 m. būdamas to klubo sekretoriumi, kun. A. Foltin sutikimu iš JAV užsakiau knygynui nemažą lietuviškų kny-

gų (Kudirkos raštus ir kt.) ir keturius tuometinius laikraščius: Dirvą, Draugą, Lietuvą ir Vienybę. Taigi tada už-

A. S. Trečiokas

simezgė mano ryšiai su Dirva ir jie nenutrūko per ištisus penkiasdešimt metų.

Dirva jau anais laikais žmonėms patiko. Patiko ji ir klebonui, kuris dažnai ją iš klubo parsinešdavo klebonijon, kad niekieno netrukdomas galėtų ją pasiskaityti, ypač per kelis numerius nusiųsiančius straipsnius. Klebonija buvo toli nuo bažnyčios, kitoje miesto dalyje, ir man dažnai tekdavo pėsčiomis keliauti ilgoką kelio gabalą tarp klubo ir klebonijos, kad

parneščiau Dirvą klubo nariams pasiskaityti, nes ir jie ją mėgo, gal net nemažiau kaip patsai klebonas.

Išiliepsnojo karas. Ėmė vis dažniau pasirodyti padangėje vokiečių cepelinai ir apšaudyti vietines karines dirbtuves. Gyvenimas darėsi nebeįdomus ir nebesaugus. Bet iš Anglijos tuomet jau niekas nebegavo leidimo išvykti. Man kažkaip šyptelėjo laimė. Į Londoną su karine rusų misija buvo atvykęs Martynas Yčas, su kuriuo mane supažindino Londono Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. K. Matulaitis. M. Yčas man padėjo rusų konsulate išgauti užsienio pasą ir juo kaip danas laivu, rizikuodamas netekti gyvybės vokiečių povandeninių laivų kontroliuojamuose vandenynuose, vargais negalais laimingai pasiekiau JAV. Mat, Danija su vokiečiais nekariavo, tad jos piliečio priedanga keliauti buvo saugiau.

Dar Anglijoje gyvendamas kartais parašydavau šį bei tą Dirvai, bet kitiems laikraščiams kaip nedrįsdavau, nes mokykloje nesimokęs lietuvių kalbos jaučiau, kad mano lietuviškas raštas redaktoriams gali nepatikti. Tuojau pat ir JAV neturėjau kaip lietuvių kalbos geriau iš-

mokti raštu, nes dirbau karinėse įmonėse.

Savo nuotykingą kelionę iš Anglijos Amerikon buvau aprašęs ilgoku rašiniu, nors ir sunkia lietuvių kalba. Prieš siųsdamas kuriai redakcijai galvojau perrašyti ir pataisyti. Bet tuo metu kažkaip susitikau su Draugo redaktoriumi, kuris sužinojęs, jog aš dar neseniai atvykau į Ameriką, prašė mane aprašyti laikraščiuo mano kelionę. Atidaviau jam tą savo rašinį. Vėliau gavęs du Draugo numerius maloniai nustečiau, kada pamačiau, jog mano rašinį Draugas atspausdino pirmajame puslapyje po dvi skiltis per du numerius. Tatai mane padrąsino, ir nuo to laiko ėmiau nuolatos rašinėti Dirvai ir kitiems lietuvių laikraščiams.

Taip užsimezgė mano ryšiai su Dirva, o jie dar labiau sustiprėjo, kada visuomeninį ir Lietuvos laisvinimo darbą dirbant teko arčiau susidraugauti su buvusiu Dirvos redaktoriumi ir leideju Kaziu S. Karpiumi. Keičiasi laikai, keičiasi žmonės, bet mano draugystė ir bičiulystė Dirvai pasilieka ta pati, nes ją ir mane riša ta pati pasaulėžiūra ir tie patys Lietuvos gelbėjimo rūpesčiai.

Linkiu, kad Dirva per 50 metų ariama, tinkamai būtų purenama, kad pasėta sėkla duotų gerą lietuvišką vaisių.

Jūs gerbiat,

Stasys Tamošaitis

STASYS SANTVARAS

DANOS PROLOGAS

Gyvenimo platybėm skuba daugel nepažįstamų veidų,
Ir neaprepiama kančia po žemės stogu!
Nors nepažįstat jūs manęs, nežinot, kiek manoj širdy randų—
Aš ateinu priminti jūm regėtą žmogų.

Tasai žmogus, likimo ir žmogaus išguitas iš namų.
Vidurdienį šio amžiaus pasirodė.
Širdim, aplieta sielvarto, aplieta degančių skausmų,
Aš primenu jūm šventą laisvės žodį!

Netrukus jūs regėsite savom akim
Buities tik atkarpėlę mažą.
Aiman, ar gali kas ir tom kraupiom naktim
Nebetikėt svaiginantį gyvenimo mirazą?

Iš narvo, tartum paukštė, veržiasi žmogaus dvasia —
Nelaisvė žudo kūną, žudo sielą!
Nesmerkkit, jei paklysta brolis ar sesuo kerštingo
pasmerkimo daubose,
Jei myli jie pasaulio laimės veidą mielą!

Jūs nepažįstate manęs, nežinot, kiek manoj širdy randų,
Ir nepajėgsit gal manęs net prisiminti!
Palaukit valandėlę, dar sugrįžti aš žadu.
Bandysiu jūm atskleisti savo dalios mintį...

Kviečiamas būti Dirvos Auksinės Sukakties Komiteto nariu mielai sutinku ir skaitau tai garbe ir pareiga, ypatingai, kad Dirvą skaitydami per visą laiką — 50 metų, galėjau būti gerų lietuvių tarpe ir pasitarnauti lietuviškiems reikalams.

Prisidėdamas prie Dirvos 50 metų sukakties minėjimo jungiu savo nuoširdžiausius sveikinimus ir linkėjimus geros sėkmės ateityje.

Su geriausiais linkėjimais ir pagarba,

Albinas S. Trečiokas

Dirvai, kuri 50-ties metų bėgyje sugebėjo išsilaikyti lietuviškumo sargyboje, kuri savo tiksluose ir siekimuose atsistojo aukščiausiai egoizmo ir partiskumo, kuri į visus lietuviškus klausimus ir reikalus visad blaiviai ir visapusiškai žvelgė bei reagavo — priklauso mūsų didelė pagarba.

Jausdamiesi, kad Dirvos siekiai yra ir mūsų siekiai, nuoširdžiai, jungiamės į Jos auksinio jubiliejaus šventę, viltinai linkėdami Jai ilgiausių metų ir sekmingo darbo dėl laimingesnio ir šviesesnio Tėvų Žemės rytojaus.

ALT S-gos Omahos Skyrus

GERIAUSI SVEIKINIMAI IR LINKĖJIMAI DIRVAI,

minint 50-ties metų sukaktį, nuo šių East St. Louis -- St. Louis rėmėjų ir firmų:

DR. PAULIUS ŠVARCAS
Veterinorius
119 West Main Street
Mascoutah, Illinois 62258
Tel. 566-2239

JOHN LUJA NURSERY & GARDEN
9469 Old Lincoln Trail
East St. Louis, Illinois 62203
Tel. EX 7-2145

INŽ. JONAS ir JANE GUMBELEVIČIUS
45 Ballas Court
Town and Country
St. Louis, Missouri

GREETINGS AND BEST WISHES TO THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER DIRVA ON THE 50-TIETH ANNIVERSARY

UNION NATIONAL BANK
Collinsville & Missouri Avenues
East St. Louis, Illinois. Tel. BR 1-6670

4 1/2% on Time Certificate of Deposit
Low interest rate of our auto Loans.
Full Service Bank—Member of Federal
Deposit Insurance Corp.

KASSLY MORTUARIES
FUNERAL DIRECTORS

1101 North Ninth Street
East St. Louis, Illinois
and

Cahokia, Illinois

UP 5-1234 & ED 7-3333

Ambulance Service, Oxygen—
Radio Dispatcher

ŽVILGSNIS Į SPAUDĄ

Kultūra paprastai su-
prantame dvasinę žmo-
gaus pažangą, linkimą į
mokslą, į tiesą, grožį
ir gėrį. Kiekviena tau-
ta turi savo skirtingą
kultūrą. Lietuvių tau-
tos kultūra kūrėsi la-
bai skirtingose sąlygo-
se nuo kitų Vakarų Eu-
ropos tautų. Šimtą dvi-
dešimt metų užsitęsusi
Rusijos okupacija ne
tik neleido mūsų kultū-
rai plėtotis, bet ir nai-
kino visa, kas lietuviška,
kas lietuviams
brangu bei kilnu. Tau-
tinis persekiojimas
suoliais silpnino lietu-
vių tautą kultūriškai.
Rusai darė viską, kad
lietuvių paverstų tam-
sia, be jokių siekimų,
be idealų, vergauti tesu-
gebančią tautą.

Kalbant apie kultūrą,
savaimė išryškėja, jog
jos didžiausia puoselė-
toja, palaikytoja bei kė-
lėja yra spauda. Tačiau
literatūroje tautų teisės
pradėtos ginti tik 1808
m. pirmą kartą vokie-
čių filosofo Fichtės vei-
kale "Reden an die
deutsche Nation", Napo-
leonui pavergus Prūsiją.

Tuo laiku tautiniai są-
jūdžiai labai aktyviai
pradėjo reikštis ir Lie-
tuvoje. Todėl lietuvių
tautos istorijoje spauda
suvaicino didesnę vaid-

EMILJA ČEKIENĖ

menį, negu bet kurioj
kitoj tautoj.

Knyga, kaip rečiau
prieinama, daugiau su-
sikaupimo, reikalaujan-
ti dėmesio ir laiko, ne-
senstanti savo turiniu,
netaip vilioja, kaip per-
iodinė spauda.

Periodinė spauda, tar-
tum didelės armijos va-
das, ruošia visą apjun-

EMILJA ČEKIENĖ

giamą tautos dalį kovai.
Kad ši kova būtų lai-
mėta, nepakanka vien tik
ryžtingų vadų, tiesioginių
spaudos darbininkų,
reikia ir daug bendra-
darbių, platintojų, o dar
daugiau skaitytojų. Ki-
taip sakant, reikia ir
kareivių, nes juk spau-
da yra pats galingiausias

ginklas kiekvienos
tautos gyvenime, ji lydi
ir žvangančius ginklus
į karo lauką, ji žadina
ryžtą, drąsą ir patrio-
tinius karių jausmus už-
dega tėvynei ginti. Ji
skatina kovoti už auk-
štuosius idealus.

Aplamai, spauda yra
didžioji tautos auklėtoja,
kuriai sustojus - susto-
ja ir visas tautos gyve-
nimo pulsas, nes ji, a-
part idealų skelbimo, jų
puoselėjimo ir vykdymo,
yra vispusiško tautos gy-
venimo veidrodis.

Daug reikšmės turi vi-
sos ideologinės, politi-
nės ir kitokios organi-
zacijos tautos viduje ar
už jos ribų išseivijoje,
bet gi, nutilus spaudai,
nutyla ir jų veikla, dar-
bai, nublunka reikšmė ir,
lieka neįgyvendinti gra-
žiausi organizaciniai
tikslai bei užsimojimai.
Spauda yra organizacijų
įrankis, ryšystarpnarių
ir visų tautiečių.

Demokratinė spauda
kelia kraštą valdančiųjų
klaidas ir teigiamas pu-
ses. Ji informuoja vi-
suomenę ir visa tai at-
likdama, objektyviai bei
sąžiningai formuoja vi-
suomenės nuomonę, ku-
rios reikšmė demokra-
tiniam pasaulyje yra le-
mianti.

Kaip demokratinuose
kraštuose spauda sieja
tautą su jos praeitimi,
vaizduoja dabartį, skel-
bia jos siekimus ir tie-
sia kelius į ateitį, taip
diktatūros kraštuose ji
yra tuščios propagan-
dos ir tautos klaidinimo
įrankis, ką nuolat daro ir
dabartiniai Lietuvos oku-
pantai, visai įtaigo-
dami spaudos darbuoto-
jus. Štai, praeitų metų
gruodžio 12 dienos Vil-
niaus Tiesa, aprašyda-
ma okupuotos Lietuvos
rašytojų suvažiavimą,
rašo:

"Mūsų rašytojai daug
padėjo Lietuvos komun-
istų partijai visuose jos
kovos baruose ir šian-
dien - mūsų žygio į ko-
munistinę visuomenę
metu. Pasitinkant šį 4-
jį mūsų rašytojų suva-
žiavimą, linkime sek-
mės ir laukiame iš jų
dar didesnių laimėjimų
kūriant partinę literatū-
rą liaudžiai, ugdant jau-
nąjį komunistų lietuvių,
žengiant koją kojon su

visa liaudimi, su komu-
nistų partija".

Tai tokia jų literatū-
ra ir spauda, su kuria
mes kviečiami maini-
kauti.

Kalbant apie spaudą
ir jos reikšmę tenka pri-
siminti, kad visais am-
žiais, visų kovų pagrinda
glūdi idėjos, o auk-
ščiausia prasme lais-
vės idėja.

Spauda yra atlikusi di-
dį vaidmenį ir lietuvių
tautos gyvenime jos lais-
vės ir nepriklausomybės
siekimu kelyje. Jau
praėjo virš 60 metų, kai
lietuviams buvo grąžinta
spaudos laisvė. Trumpoje
nepriklausomos Lie-
tuvos laikotarpio pro-
vaistėje mūsų spauda su-
klestėjo, iš laisvę atga-
vusių sūnų ir dukrų šir-
džių prasiveržė kūrybi-
nis balsas pilnu gajumu,
Lietuvių tauta per šį
trumpą 22 metų laiko-
tarpį spaudoje parodė
savo didžius dvasinius
turtus.

O kaip žinome, tautų
kūrybingiausi laikotar-
piai iškyla tada, kai vyksta
dideli jos gyvenimo
įvykiai. Lietuvoj tas jau
prasidėjo Aušros ir Var-
po laikais. Tų laikų i-
dealistai spaudoje skel-
bė tautai laisvės idėjas
visu atsidavimu, visomis
priemonėmis kėlė tauti-
nį susipratimą, stiprino
lietuvišką sąmoningumą.
Tas jų idėjas spau-
dos dėka savinosi did-
žioji tautos dalis. Jas
puoselėjo savyje ir ar-
timųjų tarpe, jomis gy-
veno ir savo rodu tu-
vai skiepyjo vaikams.

Spaudoje skelbiami jų
idealai neliko be atgar-
sio, nes lietuvių tauta
jais tikėjo ir siekė į-
gyvendinti. To tautinio
susipratimo ir vienin-
gumo dėka Lietuva kė-
lėsi iš karo griūvėsių.

(Nukelta į 10 psl.)

SVEIKINIMAI DIRVAI SUKAKTIES PROGA

It affords me sincere pleasure to congratulate DIR-
VA, the only Lithuanian publication in Ohio, on the
occasion of its Fiftieth Anniversary.

You have been reporting and interpreting the news
not only of our own country but of the world in a
period of great changes and frequently of frightening
convulsions.

You have speaking the voice and the soul of the
Lithuanians, their aspiration for independence and free-
dom from foreign exploitation, and their devotion to
the cause of the United States. The devotion of the
Lithuanian for the principles for which the United
States stands, their service to our country, and their
indomitable stand against communism in part bespeaks
of the work that you have done.

My felicitations go to you on your 50 years service
to the cause of our country and to the cause of freedom
throughout the world.

Sincerely yours,

Frank J. Lausche

Lietuvių tautos nelaisvės dienomis lietuviškas laik-
raštis buvo ir tebėra lemiamas reikšmės jėga likiminėse
grumtynėse už mūsų tėvų žemės laisvę. Tad šia didžia
ir reta proga — Dirvai savo Auksinę Sukaktį minint —
širdingai sveikinu Jos steigėją, leidėją, redaktorių,
bendradarbius bei visą santalką ir linkiu visų geriau-
siojo pasisekimo tolimesniuose Laikraščio darbuose.

Tegu auga ir veša Dirva!

Reiškiu gilią pagarbą,

Jonas Žmuidzinas,
Lietuvos Generalinis Konsulas

Dirvai pradėdant antrąjį pusšimtį metų, lietuvių
reikalais besirūpinant, nuoširdžiai sveikinu ir linkiu
dar ilgai gyvuoti ir padėti savo skaitytojams lietuvių
problemas teigiamai spręsti.

Mano manymu, Dirva yra vienas nedaugelio šiame
krašte senųjų lietuviškų laikraščių, kurie pastoviai iš-
laikė pasirinktą tautinę vagą. Kai kurie kiti, savo pa-
saulėžiūra ir turiniu kaitaliojosi. Pagaliau, kai kurių
vien senoji antraštė ir tik lietuviškoji kalba teišliko.

Dirvą man teko skaityti, artimai sekti ir bent ret-
karčiais nors ką parašyti, per visą pusšimtį metų. Ma-
lonu pabrėžti, kad per tą visą laiką taurioji lietuviškoji
dvasia Dirvoje netik išlaikyta, bet taipgi buvo ugdoma
ir nuolatos stiprinama.

Ačiū Tamstom už kvietimą Dirvos Auksinės Sukak-
ties Komitetant įeiti. Tą kvietimą su malonumu priimu.

Su pagarba ir kuogeriausiais linkėjimais,

Julius J. Bielskis,
Generalinis Konsulas

Džiaugiamės, kad tautiškos minties laikraštis Dirva susilaukė auksinės sukakties. Linkime ir toliau skleisti
tautišką lietuvių mintį.

Sukakties proga sveikiname visus buvusius darbuotojus, dabartinę redakciją, visą redakcinę kolegiją, bend-
radarbius, skaitytojus ir rėmėjus.

Ilgiausių metų!

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos nariai ir Dirvos skaitytojai iš Philadelphia ir apylinkių:

O. ir Ch. ČELADINAI,	S. ir P. DIDELIAI,	A. ir Br. IMPOLĖNAI,
A. ir V. GRUZZDŽIAI,	E. ir Br. VIGELIAI,	J. ir K. KAULINIAI,
A. ir J. ČESONIAI,	A. ir Br. VALIAI,	Br. ir J. LUŠAIČIAI,
H. ir Alg. JONIAI,	O. ir P. DAVIDONIAI,	El. ir P. MITALAI,
V. ir Br. BUINIAI,	V. ir P. JONKAI,	B. ir H. MISLIAUSKAI,
I. ir Vyt. MATONIAI,	G. ir Alg. DILBAI,	C. TAMAŠAUSKAS.
P. LICHUTINAS,		

Jungiamės į bendrą džiaugsmą minint tautiškos minties laikraščio "Dirvos" 50 metų sukaktį.

Sukakties proga sveikiname vyr. redaktorių Joną Čiuberkį ir visą redakcinę kolegiją, bei bendradarbius.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Philadelphijos Skyrius

SVEIKINIMAI DIRVAI SUKAKTIES PROGA

Lietuviškojo laikraščio 50 metų sukaktis išeivijoje yra daug didesnė, reikšmingesnė šventė nei žmogaus, kuris pats vienas rūpinasi savimi, kuria tik savo ateitį ir nepajunta, kad jo auksinė sukaktis jau čia pat. Gyvenimas prabėga taip greit dažnai be pėdsako, be didesnių įvykių bei žymesnių atsiminimų.

Laikraštis 50 metų ne taip lengvai sulaukia. Nors metų skaičius tas pats, bet jo gyvenimo kelias daug sunkesnis, nes jo rūpesčiai apima ne vieną žmogų ar šeimą, bet visą išeiviją, visą lietuvių tautą. Jis kūrė ateitį ne sau pačiam, o visai tautai, rūpinasi jos tęstumu išeivijoje, krauna kultūrinį kraitį ne į vieną skrynją, bet paskleidžia jį po visą laisvąjį pasaulį išblaškytiems lietuviams.

Kaip laikraštis gyvena visų tautiečių rūpesčiais, taip jis negali pats vienas sulaukti auksinės sukakties be daugelio rankų ir protų nuolatinės talkos. Todėl laikraščio auksinis jubiliejus yra ne vien jo paties, ne vien pirmųjų steigėjų ar leidėjų, bet visų išeivijos lietuvių didelė šventė ir ji dar prasmingesnė dabar, kada mūsų tėvynė yra okupanto komunistinės vergijos.

Tautinės minties laikraštį DIRVĄ, sulaukusią tokios reikšmingos 50 metų sukakties, nuoširdžiai sveikina ir linki toliau sėkmingai tęsti DIRVOS puslapiuose lietuvių išlaikymą, vieningai ir nuoširdžiai spręsti mūsų organizacinius bei Lietuvos laisvinimo klausimus.

Ta proga sveikina Vyriausiąjį DIRVOS Redaktorių Joną Čiuberį ir jo bendradarbius, VILTIES Draugijos Pirmininką Aleksą Laikūną ir jo padėjėjus.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS FONDO VALDYBA

Emilija Čekienė, Pirmininkė
Jurgis Kiaunė, Vicepirmininkas
Antanas Senikas, Sekretorius
Jonas Valiukėnas, Išdėninkas
Liudas Tamošaitis, Direktorius

Mūsų lietuviškosios laikraštijos jauname amžiuje Dirvos auksinė sukaktis tikrai yra ypatingo dėmesio ir prideramo atžymėjimo. Lietuviškoji laikraštija gimė, augo ir brendė nepaprastai sunkiose sąlygose — Lietuvoje carų persekiojama, o išeivijoje materialinių nedaktelių kamuojama. Per penkių dešimtų metų amžių eilė Dirvos redaktorių pasikeitė, bet tautinio susipratimo ir Lietuvos valstybingumo skatinimas buvo Dirvos vedamosios gairės.

Pasėkoje okupacijos ir bolševikinės priespaudos šiandien Lietuvoje nėra ir negali būti tautinį susipratimą ir valstybingumą skatinančio lietuviško laikraščio.

Sveikindamas auksinės sukakties proga linkiu Dirvai ir jos redaktoriams bei leidėjams energingai dirbti ir toliau Lietuvos nepriklausomybės atstatymui ir lietuvių tautos labui.

Su geriausiais linkėjimais ir tikra pagarba,

Anicetas Simutis,
Lietuvos Konsulas

Dirva gimusi Pirmojo Pasaulinio karo verpetuose per 50 metų visą laiką buvo tuo spindiniu tautiniu žibintu, rodančiu mūsų išeivijai tikrą lietuvišką kelią, kuriuo jina eidama nepasiklydo, bet nemažai didelių ir garbingų darbų atliko. Tačiau tas kelias pačiai sukaktuviniškai nebuvo lengvas, bet visokiais netikėtumais, sunkumais ir rūpesčiais nužymėtas.

Šios garbingos sukakties sulaukusią Dirvą nuoširdžiai sveikinu linkėdamas jai ir toliau palaikyti lietuvių širdyje negestančią meilės ugnelę, kuri amžinai degtu brangiai tėvų žemei ir visų mūsų motinai Lietuvai.

Ilgiausių Metų!

Pr. Bastys,
Toronto

Negalėdamas asmeniškai šiose sukaktuvėse dalyvauti sveikinu Dirvą ir visą jos kolektyvą ir linkiu jai kuo geriausios kloties ateityje.

Džiaugiuosi jos laimėjimais, didžiuojuosi jos pasiekimais ir kenčiu jos pasitaikančiose klaidose.

Linkiu Dirvai nušviesti mūsų kelius kovoje už Lietuvos Tautos laisvę.

Jūsų
Juozas Dačys

Sveikinu jau 50 metų gyvuojantį laikraštį Dirvą, atlikusį sunkiai įvertinamą misiją Amerikoje lietuvių bės darbe.

Kęstutis Trimakas, S. J.,
Laiškai Lietuviams redaktorius

Dirvos Auksinio Jubilėjaus proga mes, A. L. T. S-gos Rochesterio, N. Y. skyrius visiems buvusiems, jau mirusiems ir tebegyvenantiems jos redaktoriams reiškiamo didelę pagarbą.

Mūsų gili pagarba dabartiniam redaktoriui Jonui Čiuberiui ir visam redaktorių kolektyvui.

Didi pagarba ir visiems Dirvos bendradarbiams.

A. L. T. S-gos Rochesterio, N. Y.
skyrius

Lietuvių Muzikologijos Archyvo Kuratorija sveikina, garbingai švenčiant DIRVOS auksinį jubiliejų.

Juozas Bertulis,
Vice-kuratorius
L. M. A. Kuratorijos vardu

ŽVILGSNIS Į ...

(Atkelta iš 9 psl.)

Reikėjo iš nieko atkurti naują, savarankišką valstybę. Ir tada vėl didžiausias šauklis į tautos atkūrimo darbą buvo mūsų spauda.

Vienas iš didžiųjų mūsų tautos įvykių buvo ir raudonojo teroro užplūdimas ir to pasėkoje didelės tautiečių dalies atsidūrimas tremtyje. Nors materialinės sąlygos buvo sunkios, ypač nepalankios kūrybai, bet lietuviškas spausdintas žodis svetimų kalbų kraštuose, svetimos spaustuose mūsų pačių didžio ryžto ir pastangų dėka greit suklestėjo visa kūrybine galia ir užmezgė tamprų ryšį tarp kūrėjų, spaudos darbuotojų ir lietuvių visuomenės.

Spaudos pagalba greit susibūrė į organizacijas, susiradome vieni kitus ir pradėjome Lietuvos laisvinimo akciją. Spaudos reikšmė nėra sumažėjusi ir dabar, o itin svarbų vaidmenį atlieka išeivijos lietuvių gyvenime, nes jos dėka palaikoma mūsų tautinė gyvybė, žadinama meilė savam kraštui, formuojama tautinė sąmonė ir organizuojama kova už Lietuvos išlaisvinimą.

Lietuvos nepriklausomybę atstatant spaudos vaidmuo buvo toks reikšmingas, jog vienas užsienietis žurnalistas yra pasakęs, kad Lietuva — plunksna atkarijama valstybė. Gi dabartinė už Lietuvos laisvę kovoj spaudos vaidmuo nei kiek nemažesnis.

Daug ir didelių darbų nuveikia mūsų kultūrininkai, politikai ir lietuviškos organizacijos, tačiau, jei spauda tų įvykių neatžymėtų ir nepaskleistų po visą pasaulį kiekvienam užkampy gyvenančiam lietuviui, vargiai jų atlikti darbai peržengtų šeimyninio pobūdžio ribas. Tik iš spaudos sužinome apie lietuvių darbus ir veiklą laisvajame pasauly ir pavergtų tėvynę. Tikiš jos susidarome atliktų darbų vaizdą ir iš spaudos pažįstame iškiliausias lietuvių asmenybes ir pagal mūsų spaudos pristatymą įvertiname jų darbus.

Spauda ne tik atvaizduoja dabartį, bet ją palaikia ir būsimoms kartoms. Todėl, jei norime, kad būsimos kartos nenusiviltų mumis, turime nuolat žvelgti į mūsų spaudą silpninančias priežastis, visomis išgalėmis ją remti ir stiprinti.

Didžiausias mūsų veiklos pasiekimas glūdi permausia mūsų pačių lietuviškoje spaudoje, kuri visus Lietuvai naudingą darbą dirbančiuosius remia, jų žygiams pritaria, garsina po tolimiausius pasaulio kraštus ir juos jungia. Mūsų spauda yra turtum viso pasaulio lietuvių Sąjunga.

(Pabaiga kitame numery)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

SVEIKINIMAI DIRVAI SUKAKTIES PROGA

Tik didžiomis asmenybėmis tautos žengia pirmyn. Jų ypač reikalingosios mažosios tautos. Sveikintinas kiekvienas taurus visuomenininkas, juo labiau pasižėnęs spaudos darbuotojas.

Balfo vardu sveikinu Dirvą jos 50 metų sunkaus darbo sukakty pūrenant beapžėliantį lietuvių dirvožemį. Sėkmės ateičiai.

Balfo organizacijos vardu reiškiu Dirvai padėką už bendradarbiavimą ir už teiktą pagalbą lietuvių šalpos organizavimo darbe.

Kun. Vac. Martinkus,
Balfo pirmininkas

ILGIAUSIŲ METŲ!

L. T. M. Čiurlionio Ansamblis

"Dirvos" laikraščio auksinio jubilėjaus proga priminkite mūsų nuoširdžiausius sveikinimus ir geriausius linkėjimus redakcijai ir leidėjams dar daug metų sėkmingai tęsti lietuviškos spaudos ir lietuviško žodžio išlaikymo misiją laisvajame pasaulyje.

Budime!

v. s. E. Korzonas,
LSS Tarybos Pirmininkas

v. s. O. Zailskienė
Seserijos vyriausia Skautininkė
j. s. Br. Juodelis
Brolijos Vyriausias Skautininkas

Dirvai minint penkiasdešimties metų gyvavimo sukaktį, linkime ir toliau nepalūžtamai kovoti dėl lietuvių tautos gyvųjų reikalų — laisvos ir nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo, lietuvių išlaikymo ir skleisti tvirtą, nemeluotą lietuvišką žodį.

Su pagarba

Lithuanian Village, Inc.
Direkcija

Lietuviška spauda tremtyje yra viso kultūrinio mūsų tautos gyvenimo veidrodis, kuriame atsispindi mūsų darbai ir siekiai nuo knygnėsio iki tremties kelio.

Lietuviška spauda kartu yra ir galingas ginklas kovoje už mūsų tėvynės laisvę.

Sveikindamos DIRVĄ švenčiant AUKSINI JUBILIEJŲ linkime budėti ilgus metus tėvynės sargyboje.

D. L. K. Birutės Draugijos Valdyba
Clevelande

PLANINGAS TAUPYMAS moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4½%

Dabartinis dividendas
išmokamas du kart
per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Pirmininkas, valdybos narys ir penktadienį
nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Kvėstadienį nuo 9 val. ryto iki 8 v. vak.
Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.
Trečiadienį uždaryta visą dieną.

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747 John J. Kammann, Pres.
AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIVIDEND CHECKS MAILED
QUARTERLY ON INVESTMENT
SAVINGS ACCOUNTS

4½%

We Invite
Your Savings

ST.
ANTHONY

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas, Exec. Secy.

1447 SO. 49th CT. • CICERO • 60650 • PHONE 656-6330

HOURS: MON. 9-5; TUES., THURS., FRI. 9-5; SAT. 9-1; WED. CLOSED

CICERO, ILLINOIS

PETKUS

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

GEGUŽĖS 7 D., ŠEŠTADIENĮ, ĮVYKS

DIRVOS AUKSINĖS SUKAKTIES

BALIUS

puošnioje Clevelando Pick-Carter
viešbučio Crystal Ballroom salėje.

Meningę programą išpildys:

solistė *Aldona Stempužienė*
ir muzikas *Darius Lapinskas*

Šokiams gros MELODY BAND orkestras. Bus coctailiai ir prie stalų patiekama vakarienė su šampanu.

• Balso Valdybos ir Direktorių suvažiavimas įvyks Clevelande, gegužės 7 dieną, šeštadienį, Pick-Carter Hotel, kampas E. 9 ir Prospect, Spanish Room. Pradžia 10 val. ryto.

• Seniorai Vyčiai rengia kortavimo vakarą sekmdienį, gegužės 8 d., 3 val. p. p. Visockų bute, 14307 Superior Ave., Clevelande.

• Clevelando jaunimo organizacijos ir abi lituanistinės mokyklos rengia bendrą Motinos Dienos minėjimą gegužės 8 d., tokia tvarka: 10:30 val. Mišios šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Tuoj po mišių minėjimas parapijos salėje. Visą programą praveda ir išpildo Clevelando jaunimas.

• "KERŠTO IEŠKOJIMAS" — tai dramatinė istorija, vaizduojanti nacių karo nusikaltėlių ieškojimą.

60 minučių dokumentinė filmą demonstruos WEWS televizijos stotis gegužės 4 d., 10 val. vak. Programos sponsorius — Society National Bank.

Filmas vaizduoja ne tik besisilepančius nacius P. Amerikos džiunglėse, bet ir tuos, kurie atlikę bausmę, dirba Vokietijoje ir gyvena eilinio piliečio gyvenimą.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

City of Cleveland

RALPH S. LOCHER
MAYOR

April 22, 1966

Mr. John Ciuberkis, Editor
DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Dear Mr. Ciuberkis:

It is my great pleasure to extend hearty congratulations to DIRVA on the observance of its 50th Anniversary of outstanding journalistic service to Cleveland and our Lithuanian community.

Cleveland Lithuanians long have been a responsible, alert, and highly responsive element of our city. Over many generations of Cleveland's history, the Lithuanian community has made significant and substantial contributions to the growth and development of our city and its people.

DIRVA has done an excellent job in reporting on the life and achievements of Cleveland's Lithuanian community over the past 50 years, and has likewise played an important role in Cleveland's advancement.

On behalf of all the people of Cleveland, I extend to you and the staff of DIRVA our best wishes for continued success in the future.

Sincerely,

Ralph S. Locher
Mayor

Congratulations to you on the fiftieth anniversary of the printing of your distinguished Lithuanian Newspaper in Cleveland.

Your paper has made it possible for thousands of American citizens of Lithuanian parentage to maintain a bond of love and devotion to their ancestral homeland.

For fifty years Dirva has kept alive the Lithuanian heritage and culture among the people of the free world. I hope the next fifty years will be as successful and as glorious as the past.

May the free word of Dirva bring the unity to all Lithuanians and liberty to your beloved country.

Cordially yours,
Ralph J. Perk
County Auditor

LB CLEVELANDO I-OS APYLINKĖS VEIKLA

Kovo 13 d. išrinktoji nauja valdyba turejo du posėdžius ir nustatė metų darbų gaires. Šiuo metu tariausi su Dainavos Ansambliu dėl pastatymo Clevelande "Nemunas žydi", ir rūpinasi Naujųjų Metų sutikimu bei kitais reikalais.

Valdyba paskyrė piniginę paramą: Lietuvų Fondui — 250 dol. (anksčiau įnešta — 500 dol. Pasizadėta 1000 dol.). Jaunimo Kongresui — 150 dol., Tautos Fondui — 100 dol., Vysk. Valančiaus liet. mokyklos "Aukuras" ansamblio kanklininkų grupei — 50 dol. (nupirks kankles), Pasaulio Lietuvio leidimui — 20 dol. Taip pat valdyba numatė skirti auką ir Dirvai auksinio jubiliejaus progą.

Būtiniausiems lietuviškiems reikalams buvusioji

ir dabartinės I-os Apyl. Valdybos praeitų metų pabaigus ir šiais metais yra skyrusios 1230 dol.

Numatyta šiais metais įjungti visus Clevelando I-os Apyl. lietuvių į LB aktyvius narius, užsimokant solidarumo įnašą.

Gegužės mėn. antroje pusėje valdyba įsipareigojo rinkti aukas 3-čios Dainų šventės chorų dalyviams dalį kelionės išlaidų padengimui.

Džiugu paminėti, kad šios I-os Apylinkės Valdybos sudėtin įsijungė 4 jaunosios kartos nariai. (ef)

• Sažiningiausių patarnavimą visais draudimo reikalais, gausite paskambinę patyrusiam draudimo atstovui V. Giedraičiui tel. 944-6835.

Auksinės sukakties proga su dideliu džiaugsmu ir nuoširdžia pagarba sveikiname DIRVĄ ir linkime, kad Jos puslapiai būtų skaitomi kiekvienoje lietuviškoje šeimoje.

Jungiamo ir kuklią auką — tokie ir teatro ištekliai.

VAIDILOS TEATRAS

Petras Maželis,
Meno Vadovas

Romas Zorska,
Administratorius

Dirvos Auksinės Sukakties minėjimo proga sveikiname ir linkime toliau budėti tėvynės sargyboje.

L. V. S. Ramovės
Clevelando Skyriaus Valdyba

Sveikinimai Dirvai jos Auksinės Sukakties proga
Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokykla
Clevelande

CONGRATULATIONS

ON YOUR

50th
ANNIVERSARY

FROM THE

DIRECTORS

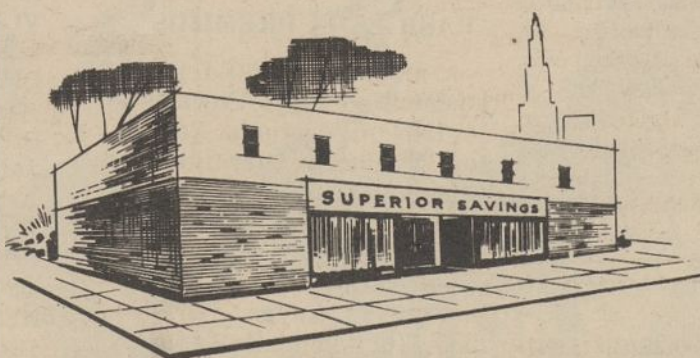
AND

OFFICERS

OF

Superior
Savings

AND LOAN ASSOCIATION

13515 Euclid Avenue/Cleveland, Ohio 44112/Telephone: MU. 1-8100
6712 Superior Avenue/Cleveland, Ohio 44103/Telephone: HE. 1-2497

Clevelando miesto burmistras Ralph S. Locher su ponija šį šeštadienį dalyvaus Dirvos sukaktuviniame baliuje.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Inž. Jonas Jurekunas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas atvyksta į Clevelandą dalyvauti ALT S-gos Tarybos posėdžiuose ir Dirvos auksinės sukakties iškilmingame minėjime. Ta proga Dirvos sukaktuvių iškilmingame posėdyje, šį šeštadienį, 6 val. vak. Pick-Carter viešbutyje, Embassy Room, pasakys pagrindinę kalbą.

DIRVOS AUKSINĖS SUKAKTIES GARBĖS KOMITETAS

VYTAUTAS ABRAITIS,
JUOZAS J. BACHUNAS,
DR. STASYS A. BAČKIS,
BRONIUS K. BALUTIS,
PRANAS BASTYS,
DR. JUOZAS BARTKUS,
INŽ. EUGENIJUS BARTKUS,
DR. JULIUS J. BIELSKIS,
DR. STEPONAS BIEŽIS,
EMILIJA ČEKIENĖ,
POVILAS P. DARGIS,
DR. PETRAS DAUŽVARDIS,
JOHN T. DeRIGHTER,
ANTANAS DIRŽYS,
DR. ALBERTAS GERUTIS,
INŽ. JONAS JURKŪNAS,
KOSTAS KALENDRA,
JUOZAS KAJECKAS,
KAZYS KASAKAITIS,
JONAS KAZANAUSKAS,
KAZYS S. KARPIUS,
ADV. ANTANAS LAPINSKAS,
STASYS LOZORAITIS,
KUN. VACLOVAS MARTINKUS,
ALEKSANDRAS MERKELIS,
DR. BRONIUS NEMICKAS,
VERNA OLIENĖ,
DR. VLADAS L. RAMANAUSKAS,
VINCAS RASTENIS,
INŽ. ANTANAS RUDIS,
ANICETAS SIMUTIS,
SOFIJA SMETONIENĖ,
ROMAS STANIŪNAS,
DR. STASYS TAMOŠAITIS,
ALBINAS S. TREČIOKAS,
DR. JONAS ŽMUIDZINAS,
KĘSTUTIS PAULIUS ŽYGAS.

DIRVOS SUKAKTIES MINĖJIMO GLOBOS KOMITETAS

St. Astrauskas, Vl. Blin strubas, Dr. D. Degesys, F. Eidimtas, Vl. Knistautas, V. Matulionis, Vl. Plečkaitis, Dr. Vl. L. Ramanauskas, J. Stempužis, Vyt. Stuogis, V. Vinclovas.

• VLADUI VIJEIKIUI, išpuošusiam Dirvos sukaktuvinės laidos pirmąjį puslapį jo sukurta vinjete, reiškiamo padėką.

Dirvos Redakcija

• DIRVA NEIŠEIS GEGUŽĖS 11 D. Ryšyje su ALT S-gos Tarybos suvažiavimu ir Dirvos 50 metų sukakties minėjimu, Dirva nepasirodys savo gegužės 11 d. (trečiadienio) laida. Sekantis po tos datos

DIRVOS MINĖJIMO GEGUŽĖS 7 D. TVARKARAŠTIS:

CLEVELAND, OHIO

VIEŠBUTIS:

PICK-CARTER HOTEL, TELEF. PR 1-7200
Prospect and East 9th Streets

A. L. TAUTINĖS S-GOS TARYBOS POSĖDIS:
ENGLISH ROOM — MEZZANINE FLOOR
NUO 12 IKI 5 VAL. P. P.

DIRVOS SUKAKTUVIŲ IŠKILMINGASIS POSĖDIS:
EMBASSY ROOM
NUO 6 VAK. IKI 7 VAK.

Pagrindinę kalbą pasakys ALT S-gos pirm.
inž. J. JURKŪNAS

BANKETAS

Invokacija — BALF'o pirm.
kun. V. MARTINKUS

Trumpas įvadas: PLB pirm.
J. J. BACHUNAS

SVEČIAI RENKASI Į
CRYSTAL HALL — APAČIOJE
(ten yra rūbinė)
KOKTAILIAI TEN PAT PRASIDĖS 7 VAL. VAK.
VAKARIENĖ — 8 VAL. VAK.

ŠOKIAI

CRYSTAL HALL
ŠOKIŲ METU VEIKS BARAS

PROGRAMOS VEDEJAS

JUOZAS STEMPUŽIS

Apsigyvenusiems Pick-Carter viešbutyje, suvažiavimo metu automobiliai bus laikomi viešbučio garaže nemokamai.

SVEIKINDAMI DIRVAI AUKOJO

\$50.00

K. ir A. MARTUS, M.D., Cleveland, Ohio
ALB. ir I. TREČIOKAI, Orange, N. J.
X. Y., Chicago, Ill.
LIETUVIŲ TAUTINIS AKADEMINIS SAMBŪRIS,
Chicago, Ill.

\$25.00

Inž. ir Dr. PAULIUKONIAI, Cleveland, Ohio
B. PIVARONAS, New York, N. Y.
POV. P. DARGIS, Pittsburgh, Pa.
AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS,
Cleveland, Ohio
JUOZAS KAZICKAS, New Rochelle, N. Y.
ALT S-GOS L. A. SKYRIUS, Los Angeles, Calif.
LITHUANIAN VILLAGE, INC., Cleveland, Ohio
VAIDILOS TEATRAS, Cleveland, Ohio
ALT SAJUNGOS WORCESTERIO SKYRIUS,
Worcester, Mass.

\$20.00

ALT S-GOS WATERBURIO SK., Waterbury, Conn.

\$15.00

Z. DAUTARTAS, Cleveland, Ohio
M. NAUBURAS, Chicago, Ill.
T. ir D. MEČKAUSKAI, Columet City, Ind.
ST. DAUČANSKAS, Chicago, Ill.

\$10.00

JOKŪBAS STUKAS, Hillside, N. J.
VLADAS PLEČKAITIS, Cleveland, Ohio
ST. MALINAUSKAS, Detroit, Mich.
RALPH J. PERK, Cleveland, Ohio
Inž. J. DAČYS, Dorchester, Mass.
VL. ŽILINSKAS, Flushing, N. Y.
Dail. A. RŪKŠTELĖ, Chicago, Ill.
S. PLADYS, Cleveland, Ohio
ST. JANKŪNAS, Chicago, Ill.
DR. ST. THOMAS-TAMOŠAITIS, Florida
CLEVELANDO VYRŲ OKTETAS, Cleveland, Ohio
JONAS VASILIAUSKAS, Dorchester, Mass.
JONAS BALBATAS, Cleveland, Ohio
E. LENKAUSKAS, M.D., Cleveland, Ohio
ROMAS ZORSKA, Cleveland, Ohio
ALF. KRAKAUSKAS, Chicago, Ill.
STASYS VILINSKAS, Windsor, Conn.
Z. JANKAUSKAS, Philadelphia, Pa.
PETRAS DIRDA, Chicago, Ill.
BALYS MULIOLIS, Chicago, Ill.
KAZYS RIPSIS, Chicago Heights, Ill.
ERDIVILAS MASIULIS, Beverly Shores, Ind.

\$9.00

Gen. M. RĖKLAITIS, Chicago, Ill.

\$5.00

VLADAS TIŠKUS, East St. Louis, Ill.
L. ir B. KAZĖNAS, Cleveland, Ohio
ONA DAILIDIENĖ, Syracuse, N. Y.
JONAS PETRAUSKAS, Oak Park, Ill.
DR. ARNOLDAS GRUŠNYS, Larned, Kansas
JADVYGA KUPRENIENĖ, Washington, D. C.
JONAS VESELKA, Chicago, Ill.
ANTANAS GRINIUS, Detroit, Mich.
ONA KOVAS, Omaha, Nebr.
VYTAUTAS IGNAS, Queens Village, N. Y.
KĘSTUTIS ČERKELIŪNAS, Queens Village, N. Y.
JUOZAS KRYGERIS, Cleveland, Ohio
GENOVAITĖ STANČIENĖ, Montclair, N. J.
LEONAS RAMANČIONIS, Brooklyn, N. Y.
ERICH UNGER, Cleveland, Ohio
VACYS NUMGAUDAS, Chicago, Ill.
ANTANAS KAŠUBA, Chicago, Ill.
JUOZAS JAKŠTAS, Cleveland, Ohio

SVEIKINANT DIRVĄ SUKAKTIES PROGA SAVO ĮNAŠUS VILTIES DRAUGIAI PRISIUNTĖ ŠIE ASMENYS:

Dail. A. Rūkštelė, Chicago, Ill.\$100.00
Justas Lieponis, Chicago, Ill.\$ 50.00
Dr. D. Degesys, Cleveland, Ohio\$ 50.00
Korp! Neo-Lithuania Filisterių Sąjunga, New York, N. Y. \$ 50.00
V. Vinclovas, Cleveland, Ohio\$ 40.19
A. Burneika, New Britain, Conn.\$ 25.00
K. Morkūnas, Meriden, Conn.\$ 25.00
Ant. Butkus, Cleveland, Ohio\$ 25.00
SLA 14 Kuopa, Cleveland, Ohio\$ 25.00
Jurgis Rekašius, Detroit, Mich.\$ 10.00
Gen. St. Dirmantas, Chicago, Ill.\$ 10.00
Marija Knystautas, Danbury, Conn.\$ 5.00
A. Drevinskienė, Montreal, Que., Canada\$ 2.00

\$5.00

ANT. BUTKUS, Cleveland, Ohio
Gen. ST. DIRMANTAS, Chicago, Ill.
MARIJA KNYSTAUTAS, Danbury, Conn.
X. Y., Chicago, Ill.
J. SATKUS, St. Catharines, Ont. Canada
ED. STEPONAVIČIUS, Cleveland, Ohio
R. VALODKA, Cleveland, Ohio
Č. ŽILIONIS, Chicago, Ill.
H. JANUŽYS, Morgan Hill, Calif.
VYT. MAŽEIKAS, Chicago, Ill.
P. DALINIS, Detroit, Mich.
J. MATULEVIČIUS, Worcester, Mass.
J. VIDŪNAS, Worcester, Mass.
V. DABRILA, Worcester, Mass.
STASYS PETRAVIČIUS, Santa Monica, Calif.
ANTANAS NORUS, Detroit, Mich.
P. BAKŪNAS, Baltimore, Md.
R. SIDRYS, Streator, Ill.
VINCAS JUODVALKIS, East Cleveland, Ohio
VLADAS KIAUNĖ, Easton, Pa.
MAURICE LAUCEVIČIUS, Chicago, Ill.
ANTANAS BARČAS, Bellwood, Ill.
DR. S. VIRKUTIS, East New Market, Md.
J. DAUKŠA, Lemont, Ill.
VYTAUTAS RĖKLYS, Chicago, Ill.
J. L. BABRYS, Washington, D. C.
V. GIRNIUS, Chicago, Ill.
VINCAS LINGIS, Detroit, Mich.

\$4.00

P. JANULAITIS, Chicago, Ill.
PR. ŠALPA, Flushing, N. Y.
G. ALEKNA, Racine, Wisc.

\$3.00

JURGIS REKAŠIUS, Detroit, Mich.
J. ŠOSTAKAS, Detroit, Mich.
P. BABICKAS, Worcester, Mass.
VLADAS BRAZIULIS, Cleveland, Ohio

\$2.00

ALBERT SUMAKARIS, Cleveland, Ohio
LAIMA ir ČESLOVAS KILIULIS, Dorchester, Mass.
RAIMUNDAS LIORMONAS, Rochester, N. Y.
JONAS MERKYS, Hartford, Conn.
VYTAUTAS ČERNAVIČIUS, Brooklyn, N. Y.
A. DREVINSKIENĖ, Montreal, Que., Canada
V. MIŠKINIS, Toronto, Ont., Canada
J. PLESYS, Worcester, Mass.
F. KERŠYS, Worcester, Mass.
A. LILEIKIS, Worcester, Mass.

\$1.00

SINKEVIČIUS, Worcester, Mass.
S. MASILIONYTĖ, Cleveland, Ohio
GALINDA ŠILINGAITĖ, Berwyn, Ill.

SVEIKINIMAI DIRVAI SUKAKTIES PROGA

Atsakydamas į Jūsų malonų kvietimą, mielai sutinku įsijungti į Dirvos auksinės sukakties minėjimui sudaromą Garbės Komitetą.

Sulaukti auksinės sukakties lietuviškoje spaudos šeimoje — reiškia garbingai nueitą ilgą kelią. Todėl džiaugiuos, kad jau ir Dirva švenčia savo 50-ties metų gyvavimo sukaktį.

Teisinga, objektyvi ir visada kovojanti už tiesą ir žmogaus teises — tokia spauda turi labai didelę reikšmę mūsų gyvenime, nors toks kelias ne visada yra lengva išlaikyti.

Todėl sukakties proga linkiu Dirvai daug sėkmės besidarbuojant su pasiryžimu lietuviškosios išeivijos spaudos baruose.

Su nuoširdžia pagarba

Antanas J. Rudis,
Amerikos Lietuvių Tarybos
Pirmininkas

DIRVOS 50 METŲ sukakties proga sveikiname jos leidejų, redaktorių, bendradarbių ir visų darbuotojų didelį nuveiktą darbą tautinėje veikloje.

Danguolė ir Eugenijus Bartkai

Sveikinu Dirvą, mininčią spaudos darbo auksinę sukaktį. Linkiu ir toliau su tokiu pat pasiryžimu dirbti mūsų tautos gerbūviui. Geriausias kloties Dirvai ir jos štabui.

Povilas P. Dargis,
S. L. A. Prezidentas